

DÁTUM

**SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP**

I/161. »S MOST A DOLOGRA« 8,10 Ft

Szakértő-kormányt

„A szabad demokraták készek vállalni, hogy a nemzet érdekében álló, elfogadható válságkezelési program végrehajtását pártpolitikai célból nem támadják.” — ezt nyilatkozta ki az SZDSZ küldöttgyűlése abban a dokumentumban, amit a politikai helyzet megszilárdításáról és a választásokhoz vezető lépésekről tett közzé. A deklaráció azonban az idézett mondatához hozzáteszi: szükséges, hogy a kormány egyértelműen szögezze le, hogy nem az MSZP, hanem a demokratikus átmenet kormánya.

Németh Miklós talán nem is mondana valószínűtlen, ha azt állítaná, hogy kormánya nem a Magyar Szocialista Párté, mert meglehet, hogy számos minisztere kívül marad ezen, úgy, mint Kulcsár Kálmán. Pillanatnyilag nem tudni, mi a kormány megoszlása párttagság szerint. Akár az is előfordulhat, hogy némely tagja a régi-új MSZMP-hez csatlakozik, ami igazán rút tréfa lenne a kormányfővel szemben.

Amde ha a kormány ilyenképpen csakugyan nem is lenne az MSZP kormánya, és így megfelelné a szabaddemokrata deklaráció egyik követelményének, a másiknak már nem felelne meg, hiszen nem lenne a demokratikus átmenet kormánya. Ehhez ugyanis szilárd és összetartó kormány kell, mely jól érti a dolgát. A mostani viszont bizonytalan és széteső, amellyel szakszerűség dolgában sem éppen felülmúlhatatlan.

A miniszterelnök, aki a háromszögletű asztalnál folytatott politikai egyeztető tárgyalások után szemlátó mást arra törekszik, hogy kormányát kivonja az ellenzék nyomása alól, a közelmúltban már kijelentette, hogy szerinte ez a kormány szakértői kormány. Ugyanebből a törekvésből következett az a megállapítása is, amivel

az Országgyűlést illette, mondván, hogy működésével immár visszacserezte a népszuverenitás létetemenységének kijáró tekintélyt. Kormány és törvényhozás tehát a maga belátása szerint intézkedhet és intézkedik is, nem pedig az ellenzéknek adott ígéretnek megfelelően, véli Németh Miklós.

Sajnos, ez a felfogás megalapozatlan, amellyel a politikai kibontakozást sem mozdítja elő, mert az ellenzék szerepének korlátozását célozza. Ugyanakkor viszont a másik oldalon, a kormánypárt oldalán beállt fejlemények folytán a kormány függetlensége furcsa és váratlan módon megerősödött. Az MSZP ugyanis gyöngye ahhoz, hogy a kormányt kézben tarthassa.

Ebben a helyzetben Németh Miklósnak lehetősége is, szüksége is van arra, hogy kormányát átalakítsa, mégpedig anélkül, hogy formálisan benyújtaná a lemondását. Most csakugyan szakértői kormányt alkíthatna, ha új miniszterként bevonna néhány független szakembert. Korábban ugyan az ellenzék — közelebből a Szabad Demokraták Szövetsége — némileg másképpen (nem Németh Miklóssal az élen) képzelte el az először még tavasszal javasolt szakértői kormányt, de az idők változásával ma már talán így is elfogadható lenne, hiszen — mint mondtuk — a nagyon lassan lábadozó MSZP képtelen az irányítása alatt tartani.

És ha Szűrös Mátyás ki tudta jelenteni, hogy vállalja a pártonkívüliséget az államelnöki tisztségre jelölése esetén, akkor talán Németh Miklós is tülélné, ha kormányának az MSZP-től való függetlenségét kellene kinyilvánítania.

G.Gy.

Elterelik a Dunát?

Új erőgépeket még nem látni a dunakiliti tározótér csehszlovák oldalán, az átépítés nyomvonalát viszont már kitűzték a szomszédos országban — tudta meg Csorba Józseftől, az Észak-Dunántúli Kövizig dunakiliti kirendeltségének helyettes vezetőjétől az MTI munkatársa. A magyar építők naponta járnak át a csehszlovák oldalra, Pozsonyig ugyanis ők készítették el a tározótér jobb oldali töltését.

Az MTI azért érdeklődött a dunakiliti kirendeltségen a fejleményekről,

mert Jozef Oblozinsky, a bős—magyaros beruházás csehszlovák vezetőhelyettesének a sajtóban megjelent véleménye szerint amennyiben a magyar fél hivatalosan kezdeményezi az államközi szerződés módosítását, gyakorlatilag azonnal megkezdik a Duna elterelésének munkáit. Az államközi szerződés módosítására vonatkozó jegyzéket — mint ismeretes — az elmúlt hét pénteken adták át Csehszlovákia budapesti nagykövetének.

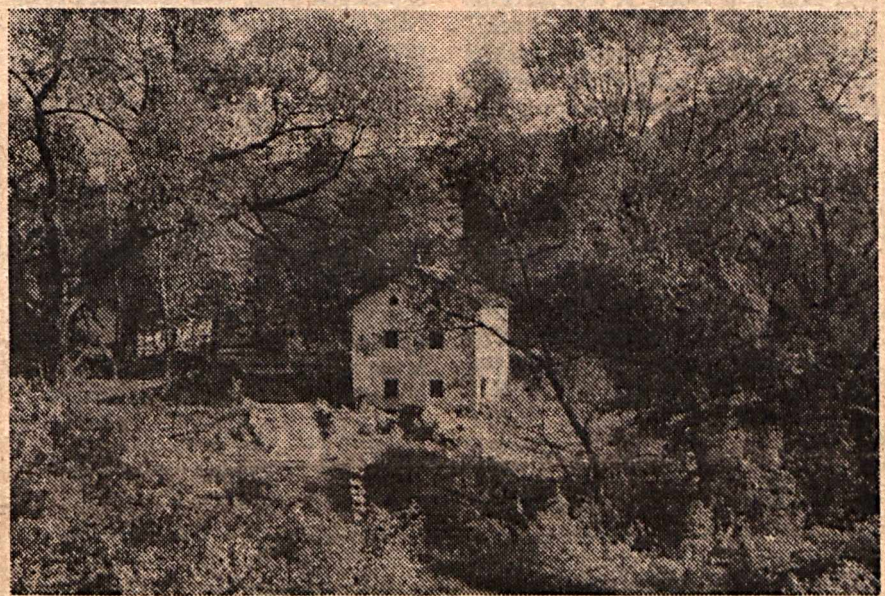
(folytatás a 3. oldalon)

Emberekben is kísérleteztek

(Kubai börtönviszonyokról szóló élménybeszámolónk az 5. oldalon)

SZDSZ Pesten és vidéken

(Beszélgetések a 9. oldalon)

Ahova nem megy a tőke. Riportunk a 8. oldalon

„Mi, elnyomottak, összetörtük...”

— A szabadkai Legfelsőbb Bíróságon Szakács István elnökletével kedden újratárgyalták Viczai Károly vajdasági magyar író ügyét.

Viczeit négy hónapi vizsgálati fogás után, 1988 februárjában nemzeti türelmetlenség szításának vádjával két és fél évi börtönre ítélték. Az ítélethirdetést követő napokban a Vajdaság tartományi Legfelsőbb Bírósága az író azonnali szabadon bocsátását rendelte el, majd elfogadva a vádlott és védői fellebbezését, az ítéletet hatályon kívül helyezte.

A vajdasági Legfelsőbb Bíróság akkori határozatának indoklásában egy sor törvénytelenésre és szabálytalanságra mutatott rá, a nyomozati, illetve vizsgálati eljárástól kezdve a fő tárgyalás lefolytatásán keresztül az ítélet megfogalmazásáig. A többi között utasította a szabadkai, új összetételű büntető tanácsot, hogy köteles meghallgatni a védelem tanuit is, amire a korábbi tanács nem volt hajlandó.

— A Magyarországi Református Egyház újból a Református Világszövetség genfi központjához fordult Tőkés László temesvári lelkész és családja védelmében. Tájékoztatta a világszövetség főtűkárát, Milan Opoenskyt arról a meghíusult gyilkossági kísérletről, amelyet Tőkés László el-

len, a temesvári lelkész lakásában követte el november 2-án este. A Református Világszövetség előzőleg már a Magyarországi Református Egyház elhívására tiltakozását fejezte ki a svájci román nagykövetnél a temesvári áldatlan helyzet miatt, és kérte a tagegyházakat is, hogy járjanak közben kormányaiknál, hogy azok követeljék Romániából az önkényes akció beszüntetését az egyházukhoz és nemzetiségükhöz ragaszkodó lelkészek, presbiterek és hívek ellen.

— Az Emberi Jogi Tanács a magyar és a külföldi sajtó közleményeiből értesült arról, hogy a Csehszlovák Szocialista Köztársaság hatóságai több csehszlovák emberi jogi aktivista ellen — emberi jogi tevékenységük miatt — büntetőeljárást indított és őket letartóztatásba helyezte.

Meggyőződésünk, hogy az emberi jogok érvényesülésének érdekében fellépő, a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányába írt jogosultságok megvalósulásáért küzdő csehszlovák állampolgárok letartóztatása és a velük szemben folytatott büntetőeljárás minden jogi alapot nélkülöz. Felkérjük a Csehszlovák Szocialista Köztársaság eljáró hatóságait, hogy az érintett emberi jogi aktivistáik meghurcoltatásának vessenek véget.

November 7. a Szovjetunióban

Rendhagyó és elhagyott ünnepek

Kevesebb külsőség, oldottabb, közvetlenebb légkör jellemezte az idén a NOSZF központi ünnepségét Moszkvában. A rövid ünnepi beszédben Jazov hadseregátornok főleg a szovjet fegyveres erők átalakításáról, az elégséges védelem elvének gyakorlati megvalósulásáról szólt. Ezután éppen csak mutatóban vonult végig a Vörös téren minden haderőnem és fegyvernem képviselőjében egy-egy alakulat, és velük viszonylag kis számú harci technika. Hadászati rakétákat egyáltalán nem vonultattak fel.

A felvonulók papírvirágok, léggömbök, kisebb zászlók mellett Marx, Engels és Lenin képmásain kívül más portrékat nem vittek. A leggyakoribb a „Minden hatalmat a szovjeteknek!” jelszó volt. Ennek új értelmet adnak az éles belpolitikai küzdelmek, amelyek fő téje az, hogy a hivatásos apparátustól átkerül-e a hatalom minden szinten a népképviselők választott testületeinek kezébe.

Rendhagyó volt az is, hogy a szovjet televízió munkatársa interjút készített a mauzóleum díszemlévényén Gorbacsovval, aki hangsúlyozta, hogy a peresztrojka a lenini örökség folytatója, a nagy október jelszavai tájékozási pontokat jelentenek az átalakítási politika számára. Nyilatkozott Matlock, az USA nagykövete is. Kijelentette, hogy a peresztrojka esetleges

lefélézése kedvezőtlenül hatna a szovjet–amerikai kapcsolatokra.

Az ünnep előtti napon moszkvai nem hivatalos szervezetek – köztük a Borisz Jelcin támogatására alakult egyesület – falragaszokon hívta fel külön felvonulásra a főváros lakóit. „Aki nem akar kincstári jelszavak alatt vonulni, tartson velünk” – így szólt a felhívás. Kedden mintegy ötezen gyűltek össze a kijelölt találkozóhelyen. Végigvonultak a Gorkij utcán, de eredeti tervüktől eltérően nem vonultak fel a Vörös téren. A megmozduláshoz előzőleg engedélyt kaptak a városi tanácstól.

November 7-én a nemzetiségi feszültségek miatt nem rendeztek hivatalos felvonulást és katonai parádét Jerrevánban, helyette koszorúzás volt. Ugyancsak elmaradt a hivatalos felvonulás a sztrájkok és a feszült politikai helyzet miatt Tbiliszi-ben. Rendzavarásról adott hírt a TASZSZ Kisinyovból, Moldova fővárosából, ahol most először vonultak fel külön oszlopban a Moldavai Népfrent tagjai. A TASZSZ szerint a népfrent vezetőinek felelősen cselekedetei a közrend megzavarásához vezettek és beárnyékolják az ünnepet. A leningrádi ünnepi felvonuláson is külön meneteltek az ellenzéki szervezetek képviselői. Transzparensen egyebek között „Le a pártokráciával!” és „Nemet mondunk a leninizmusra!” jelszavak voltak olvashatók.

NDK-beli tüntetések

„A néma kormány mondjon le”

„Az eseményeket némán figyelő kormány azonnali lemondását és a parlament összehívását” sürgette Drezda főpolgármestere hétfőn, amikor a szakadó eső ellenére több mint hetvenezer ember tüntetett. Wolfgang Berghofer kifogásolta, hogy a kormány nem hallatja szavát, és szorgalmazta, hogy a Népi Kamara mielőbb üljön össze és elemezze az országban kialakult helyzetet. A főpolgármester már az elmúlt hetekben tekintélyt és elismerést vívott ki magának azzal, hogy a helyi vezetést először Drezdában kezdett párbeszédet a tün-

etőkkel. Lipcsében, Halléban, Karl-Marx-Stadtban és Schwerinben is óriási tömegek vonultak az utcákra reformokat követelve. A szombati berlini tüntetés szervezői hétfőn arra kérték a kulturális minisztert, hogy a mintegy egymillió megmozdulás transzparensen mutassák be a Német Történelmi Múzeumban.

Az NDK történetének legnagyobb tiltakozó menetének felvonulói több ezer maguk készítette, szellemes, a jelenlegi helyzetet és az emberek szándékait jól tükröző plakátot vittek magukkal.

A VILÁG HÍREI

— Szűrös Mátyás kedden fogadta Pak Csol Unt, a Koreai Köztársaság államminiszterét, akivel áttekintették a Ro Te Vu elnök magyarországi látogatásával összefüggő kérdéseket.

— Kim Ir Szen, Pekingben találkozott Teng Hsziao-Pinggel és aggodalmának adott hangot Dél-Korea és néhány szocialista ország közeledése miatt. Kissinger, volt amerikai külügyminiszter, szintén ekkor volt kínai főváros vendége.

A Kyodo japán hírügynökség szerint a kínai kormány ütemezte az észak-koreai vezető „tükös” pekingi útját úgy, hogy az egybeessen Kissingerével. Tudni véljük, hogy diplomácia cél az Egyesült Államok és a KNDK kapcsolatainak normalizálása.

— Az USA nem fogadta el alapvető módosítást az izraeli-palesztin párbeszéd előmozdítására született Baker-terv ügyében – hangoztatták amerikai kormányzati tisztségviselők. Állásfoglalásuk válasz az izraeli kabinet feltételes igenjére.

— Haddam szíriai alelnök kedden a szíriai ellenőrzés alatt álló Észak-Libanonba érkezett. Utazásának célja, hogy találkozzon René Moavad újonnan megválasztott libanoni elnökkel. A szíriai alelnök két éve járt utoljára Libanonban.

— A jordániai nők szerdán először élhetnek nehezen kivívott választójogukkal. Ez az első választás, amelyen a hölgyek jelölthetnek is magukat. A 652 képviselőjelölt közül 12 a gyengébb nem soraiból került ki.

A csehszlovák vezetés bírálata

Szabad szó a Svobodné Slovóban?

Első ízben bírálta nyíltan egy szövetséges párt Csehszlovákiában a CSKP és a hivatalos vezetés politikáját. A Csehszlovák Szocialista Párt lapja, a Svobodné Slovo keddi vezércikke szerint Csehszlovákiának nem elhatárolódnia kellene azoktól, hanem követnie a szovjetunióbeli politikai reformokat. Míg korábban a lakosságnak fenntartásai voltak a Szovjetunióval szemben, most döntő többségük azt kívánja, hogy vele együtt haladjanak.

A csehszlovákiai körülményeket tekintve rendkívül merész vezércikket Jiri Vyvadil, a CSSZP parlamenti csoportjának a titkára írta. A bevezetőben azt hangsúlyozta: „a létező szocializmus országainak a közelmúltig még szürke monolit blokkja” mozgásba jött és ezeknek a változásoknak a hordozója éppen a szocializmus első állama, a Szovjetunió. A barátság kinyilvánítása ellenére az egyszerű csehszlovák állampolgároknak nemegyszer más volt az érzése, mert a közelmúltig szinte fenntartás nélkül mindenben követték a Szovjetuniót. A fiatalok lelkesedése a legkésebb bizonyítéka an-

nak, hogy most az embereket nem kell meggyőzni arról, Csehszlovákiának a Szovjetunió oldalán kell haladnia. A CSKP politikájára célozva érthetetlennek nevezte, hogy miközben a szovjet átalakítás teljes támogatását hangsúlyozzák, ugyanakkor hozzáteszik: ami ott érvényes, nem feltétlenül érvényes Csehszlovákiában is, differenciálni kell a tapasztalatok átvételében. „Nem vitás, hogy gondosan meg kell vizsgálnunk, mit fogadunk el és mit nem, de a probléma az, hogy éppen most, amikor a politikai reformokat tekintve a leginspirálóbak a Szovjetunió tapasztalatai, akkor kezd érvényesülni az említett differenciálódás.

Ahogy 1917 októbere a XX. századot, a szovjet peresztrojka a XXI. századot is ilyen vagy olyan formában meg fogja határozni. Ha értelmesen akarunk október hagyatékához kapcsolódni, akkor az eddigi „örök időkre a Szovjetunióval” jelszót a „Ma még inkább a Szovjetunióval, mint bármikor eddig” elvvel kell kiegészíteni — zárta vezércikkét a szocialista párti politikus.

Szerbiai bizottság szerint:

Választás, de csak papíron?

Szerbiában a hét végén általános választásokat tartanak, amelyeket a szabad véleménynyilvánítást védő belgrádi bizottság nyilatkozatában „alternatíva nélkülinek” minősített. „A Szerb Köztársaság elnöksége a politikai rendszer reformjáról a nyáron közzétett határozatában a többi között leszögezte, hogy a polgárok szövetségekre és egyesületekre szerveződhetnek, és azokban szabadon kifejezésre juttathatják álláspontjukat, véleményüket” – hangoztatja a Borbában közzétett nyilatkozat. — „Ezt mi úgy értelmeztük, hogy a polgárok képviselőjelöltek állíthatnak, akik minden közvetítés nélkül rákerülnek a választási listákra. A demokratizálódásnak ez a lehetősége azonban meghiúsult, mert a küszöbönálló választásokat Szerbiában megint a jól ismert recept szerint rendezik”. A bizottság szerint a jelölőgyűlések ezúttal is megbízható szűrőt képeznek, amely a „hivatalos” és „politikailag megbízható” jelöltek megvédje a versenytársaktól, a potenciálisan ellenzéki jelöltektől. A népfrent listáira négyszáz személyt vettek fel, de nem tették lehetővé, hogy kifejtsek programjukat. Nem volt nyilvános vita.

A választóknak ahhoz, hogy manipuláció és kényszer nélkül dönthesse a jelenleg hatalmon lévő vezetők mellett vagy ellen, biztosítani kell az alternatív jelölt és politikai program állításának a lehetőségét. Mivel erre nincs mód, a mostani választások nem lesznek sem demokratikusak, sem pedig szabadok – áll a nyilatkozatban.

Nyers Rezső az MSZP helyzetéről

„A sztálini korszak kommunista álma illúzió volt, ezzel szemben egy szocialista szellemű politika nem illúzió. A teljes egyenlőségre alapozott társadalom létrehozása csak álom, ma viszont a realitás rákényszerít bennünket arra, hogy felhagyjunk az álmokkal” – mondotta a Le Drapeau Rouge című belga kommunista napilap tudósítójának Nyers Rezső. Az MSZMP megszűnéséről kijelentette: „Kívülről nézve ez valóban az önfelszámolás folyamatának tűnhetett, de belülről sokkal összetettebb dolog. Valójában egy átalakulási szakasz kezdetén vagyunk. Ez az átalakulás bizonyos kockázatot hordoz magában, nevezetesen azt, hogy a régi párt tagjainak nagy része nem követ bennünket, s ebben az esetben egy kis taglétszámú MSZP alakulna ki”. Az MSZP elnöke ugyanakkor rámutatott, hogy a párt választási befolyását nem lehet közvetlenül összekötni a taglétszámmal. „Úgy gondolom, hogy választási esélyeink egy kicsit jobb, mint a kiindulópontnál, de nem sokkal. A választásokig pártunk igazi értékét tettekkel kell bizonyítani”. Az MSZMP átalakulása Nyers szerint már jó egy évvel ezelőtt megkezdődött és most teljesedett ki. A politikus hangsúlyozta: „Országunk igen nehéz gazdasági helyzetben van, amelyből nehéz kilábalni. Biztos, hogy ha fejlődni akarunk, új útra kell lépünk. Egyetlen párt nem valósíthat meg egy ilyen feladatot”. A tudósító rámutat: az új párt számára az ideiglenes legnagyobb kihívása: meggyőzni a régi párt tagjait, bízzanak az MSZP-ben. Ez nem könnyű feladat, mivel a régi párttagok jelentős része szeretne megőrizni egy kommunista pártot az MSZP mellett, írja Guy Ittelet.

A kisipar is kér a külföldi támogatásból

Negyedmillió iparos

Andrew Sarlos kanadai üzletember Pozsgay Imre államminiszter ottani látogatásakor, mint ismeretes, bejelentette: a már meglévő 80 millió dolláros alapítvány mellett, amelyet Soros Györggyel közösen szervezett a magyar gazdaság működésének segítésére, hamarosan új pénzügyi alapot kíván létesíteni mintegy 200-500 millió dollár értékben.

A hírrel kapcsolatban Fischer Pál, a KIOSZ főtitkára az MTI munkatársának elmondta: a KIOSZ mint a magyar magánvállalkozók érdekvédelmi szervezete és tagjai, a kisiparosok egyaránt számítanak arra, hogy ebből az alapítványból részesednek. A magyar gazdaság csak akkor tud kilábalni jelenlegi nehéz helyzetéből, ha a vállalkozások és ezen belül a magánvállalkozások a jelenleginél lényegesen nagyobb mozgási lehetőséget kapnak.

Jelenleg mintegy 170 ezer kisiparos van hazánkban; ez azt jelenti, hogy a kisipar családtagokkal, valamint a tanulókkal együtt mintegy negyedmillióan dolgoznak e szektorban. Ugyanakkor e vállalkozások jó része technikai elmaradott színvonalon tevékenykedik, hiányoznak a korszerű műhelyek, gépek. A KIOSZ felmérése szerint több száz millió forintnyi technikai beruházásra lenne szükség ahhoz, hogy a kisipar megfeleljen a mai követelményeknek, és sikerrel szerepelhessen a világpiacon is. Hiányzik továbbá a gazdasági infrastruktúra: nincs kisvállalkozói bank, a kisiparosokat nem segíti olyan vegyes vállalkozás, amely kizárólag e szektor exportjával, importjával foglalkozna.

(MTI)

Francia támogatás hazánkunknak

Franciaország támogatja azt, hogy Magyarországot felvesgyék az Európa Tanács tagjai sorába, mondta Dumas külügyi államminiszter a francia nemzeti gyűlésben. Jelentősen növelni kívánják azokat az összegeket, amelyeket Magyarország és Lengyelország megsegítésére szánnak, s szélesíteni akarják a kulturális és műszaki-tudományos kapcsolatokat.

Dumas szerint Franciaország az Európa Tanácsban támogatni fogja Magyarországot rövidesen benyújtásra kerülő felvételi kérelmére. A miniszter a magyar kérelem hivatalos benyújtása előtt találkozik Horn Gyulával, ugyanakkor az EGK miniszteri tanácsának soros elnökeként novemberre budapesti látogatást is beiktatott programjába. „A mai világban az ideológia egyre inkább talajt veszít, holott eddig azt hitte, hogy uralkodó szerepet tölt be” – jelentette ki Dumas, hangsúlyozva, fontosnak tartja, hogy a Magyarország és Lengyelország iránti szolidaritás „minél gyorsabban, minél erőteljesebben és minél összehangoltabban” nyilvánuljon meg.

A vitában felszólalók egyetértésüket fejezték ki a kelet-európai kap-

csolatok szélesítésével, sőt, az ellenzék azok meggyorsítását sürgette, elmaradással, lassúsággal vádolta a kormányt. Jean-Francois Deniau, a giscardista UDF képviselője azt sürgette, hogy a kormány vállalon pontosan meghatározott kötelezettségeket a Lengyelország és Magyarország megsegítésére irányuló programban, s kötelezettségei teljesítésére jelöljön meg határidőket.

Bush köszönete a tatai zenekarnak

Washingtonból érkezett levelet kézbesített a napokban a posta Padányi Szabolcs őrnagynak, a tatai helyőrségi zenekar karmesterének. A feladója és aláírója George Bush, az Egyesült Államok elnöke volt. A szívélyes hangú levélben a budapesti Kossuth téri fogadtatása során nyújtott magas színvonalú produkcióját köszönte meg az amerikai elnök a zenekarnak. Mimi emlékeztetés, a fogadás idején záporos volt. George Bush levele szerint a zenekar gyönyörű muzsikája számára erősen ellensúlyozta ezt a kis kellemetlenséget.

Elterelik a Dunát?

(folytatás az 1. oldalról)

A megszokottnál több gép még nincs ezen a területen – számolt be a tapasztalatokról Csorba József –, az általuk tervezett új töltésszakaszok nyomvonalát viszont már hetekkel ezelőtt kitűzték a csehszlovákok. Ehhez nyiladékokat vágtak az erdőben, leütötték a jelzőfákat. Az elterelés részletes tervét nem ismerjük – mondta. Egy nem hivatalos dokumentációból arra következtetünk, hogy csehszlovák területen, körülbelül Duna-csun magasságában helyeznének el egy duzzasztót, úgynevezett bukóval. Innen építenék tovább a tározótér új

töltését az üzemvízcsatornáig. Az új duzzasztólétesítmény elsősorban a tározó térbe vezetné a vizet és csak a felesleg bukna vissza az öreg Dunába. A csehszlovákok azt hangsúlyozzák, hogy a vízlépcsőrendszer eredeti koncepciója szerinti másodpercenként 50-200 köbméter vizet így is megkapná a Duna.

A folyó túlsó oldalán igen nagy géppark található, 34 kilométernyi komoly töltést készítettek az üzemvízcsatornához s megépítették a tározótér baloldali töltését is. Ha a tervezett rövid szakasznál vonnák össze ezeket a gépeket, elvileg megépíthető lenne egy év alatt az új töltés. (MTI)

Hispania példa lehet Hungáriának

Felipe González spanyol kormányfő Budapesten a magyar demokratikus átmenet sikeréhez kíván hozzájárulni, egyúttal gyakorlati lépésekkel szeretné elősegíteni a spanyol-magyar gazdasági kapcsolatok bővítését – hangsúlyozta Francisco Fernandez Ordenez spanyol külügyminiszter. A külügyminiszter emlékeztetett arra, hogy tavaly novemberben Grósz Károly akkori magyar kormányfő Madridban járt, és hogy a mostani látogatás annak az útnak a viszonzása.

A spanyol külügyminiszter felidézte Felipe González és George Bush washingtoni megbeszéléseit, amelyeken az amerikai elnök „a demokráciához vezető út követendő példájának nevezte Hispaniát a magyarok számára.” Megemlítette, hogy a spanyol miniszterelnök Buda-

pesten találkozni fog az újképletű magyar demokratikus pártok képviselőivel csakúgy, mint az MSZP vezetőivel.

*

A Konzumbank Rt. és a madridi EAGLET Corporation által alapított spanyol-magyar vegyesvállalat, a Konzumtrade Kft kedden Budapesten megtartotta alakuló közgyűlését.

A kft már eddig is sikeres tárgyalásokat folytatott magyar külkereskedelmi vállalatokkal; ajánlatai között a magyar export és import finanszírozásához szükséges pénzügyi garanciák biztosítása szerepel. A pénzügyi biztosítékok a magyar külkereskedelem számára új lehetőségeket teremtenek, ilyen jellegű garanciákat a magyar külkereskedelmi vállalatok eddig nem élveztek. (MTI)

Menekültek Magyarországon

A hazánkba érkező menekültek száma hétről hétre fokozatosan emelkedik.

A Magyar Vöröskeresztnek októberben 1800-nál többen fordultak meg, hogy segítséget kérjenek. A menekülteket segítő iroda az újonnan érkezőknek továbbra is egyszeri gyorssegélyt ad. Az egyedül lévők, valamint a családfelek 1500, a családtagok 1000 forintot kapnak. A lakossági adományokból összegyűlt használt ruhaneműből igény szerint válogathatnak. A családok takarót, ágyneműt kapnak s az iroda gondoskodik tisztálkodószerekről is. Háztartási felszerelés- és bútoradományok közvetítését is vállalják, azoknak az áttelepülőeknek, akik megkapták a magyarországi ideiglenes tartózkodási engedélyt.

Az iroda az úgynevezett vöröskeresztes útlevelel ügyintézésével is foglalkozik. A legtöbb menekült Romániából érkezik s minden negyedik román anyanyelvű. Továbbra is jelentős azoknak a száma, akik az NDK-t, valamint Szovjet-Kárpátalját hagyják el. Többségük csak átutazni szándékozik Magyarországon, ám a célországok nem sietnek a befogadó nyilatkozatok megküldésével, így a menekültek helyzetének jobbítása a magyar állam s a Magyar Vöröskereszt feladata. A lakosság segítése ezért továbbra is nélkülözhetetlen. A csekk számlaszám változatlan: MNB 508-11468-0.

(MTI)

Újabb négyek?

November 11-én négyoldalú – magyar-jugoszláv-olasz-osztrák – külügyminiszteri, majd 12-én miniszterelnök-helyettesi találkozóra kerül sor Budapesten.

A négyoldalú kapcsolatfejlesztés gondolata abból indult ki, hogy Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia és Olaszország Európának olyan területén fekszik, amelyet már évszázadok óta szoros kapcsolatok kötnek össze. A régiót ősidőktől fogva kereskedelmi útvonalak szövik át, s a térség országainak történelmében, kultúrájában is számos a közös elem.

A magyar kezdeményezés most azt a célt szolgálja, hogy a négy ország sokoldalú kapcsolatrendszer kialakításával magasabb szintű együttműködést hozzon létre. Az előzetes konzultációk arról tanúskodnak, hogy a partnerországok szívesen együttműködnek mindenekelőtt a gazdasági, a kulturális, az oktatási és a tudományos kapcsolatok fejlesztésében.

Nobel Békédíjra javasolják

Doina Corneát és Tökés Lászlót

A Hajdú-Bihari Erdélyi Egyesület tagjai október 27-én megtartott közgyűlésükön egyöntetű szavazattal arról döntöttek, hogy javasolják: Doina Cornea nyugállományú kolozsvári egyetemi oktató és Tökés László – állásból felfüggesztett – temesvári lelkész „egy sorban” történő felvételét az 1990. évi Nobel Békédíj várományosai közé azal a feltétellel, hogy e kiemelkedően magas erkölcsi elismerést jelentő kitüntetés megosztott formában illesse meg őket.

Javaslatát megfogalmazásakor az egyesület nevezették eddigi rendkívüli küzdelmes, a diktatórikus román pártállammal és intézményeivel való örökös szembenállást kifejező életműjét vette figyelembe, amely az ismert konstellációban törvényszerűen alakul annak folytán, hogy mindketten éveket ezelőtt felvállalták az emberi és nemzetiségi, illetve az állampolgári szabadságjogok képviselését, a megvalósításukkal kapcsolatos harcot.

A demokrácia semmibe vevése

A Mohácsi Kisegítő Iskola Vezető-ségének és akiket illet!

Hivatkozással a Dunántúli Napló 1989. okt. 9-i számában „Pontatlan csatlakozás” c. nyílt levelükre – a választási előkészületek munkái közben is –, szakítunk annyi időt az iskola „zsoldos szerepére és behódolásra kárhoztatott” néhány tagja számára, hogy rövid választ adjunk írásukra.

Kötelességünknek éreztük ezt annál is inkább, mivel az említett nyílt levélben Önök ismét tanúbizonyságát adták annak, ami miatt a gyengébbek: az elbocsátott 7 pedagógus mellé álltunk.

Önök ismét – egy volt s ma már csak vélt – hatalmi helyzetből a lejárás harceszközeit vetették be a tanárok ellen, a felügyeleti szerv – egyébként minden alapot nélkülöző – megállapítását hozva a sajtó nyilvánossága elé, miszerint a fegyelmi úton történt elbocsátás „munkaviszonyból eredő kötelezettség vétkes megszegése miatt” történt volna.

Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy ennek semmi konkrét indokolá-

sával még sehohol sem találkozhattunk. Ugyanakkor az említett pedagógusok munkája és emberi magatartása ellen hosszú éveken, sőt évtizedeken keresztül nem hogy kifogás nem merült fel, de az Önök felterjesztésére kerütek kitüntetésre, dicséretre.

Sokkal inkább a demokrácia semmibe vevéséről beszélhetünk: a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás el nem tűréséről. Ezt bizonyítja az iskolájukra oly jellemző, az átlagosnál lényegesen nagyobb mérvű fluktuáció is.

Mint ahogy szervezetünk programjában is hitet tett úgy a formális, mint az informális hatalmi monopóliumok megszüntetésére, ez természetessé tette, hogy felkaroljuk azokat, akiket e monopóliumok – nemrég még volt – hatalmi helyzetüknél fogva hátrányos helyzetbe hoztak. Mint ahogy az elbocsátott pedagógusok ügye jelenleg a Legfelsőbb Bíróság előtt van, annak befejezéséig ezzel nem kívánunk foglalkozni.

MDF Mohács Szervezete

A pártok bejegyzéséről

A Magyar Közlöny 77. számában megjelent a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény. Ez a már működő pártoknak is kötelezővé teszi a pártként való bejegyzést, ami azonban nem érinti jogfolytonosságukat. A bejegyzetésre azért van szükség, hogy a választások idején egyértelműen megállapítható legyen: mely társadalmi szervezetek működnek pártként. A pártoknak e törvény hatálybalépésétől számított három hónapon belül kell kériük nyilvántartásba vételüket.

A törvény lehetővé teszi: a már bejegyzett társadalmi szervezetek kinyilvánítsák, hogy pártként kívánnak működni. Ehhez az szükséges, hogy más pártokhoz hasonlóan bejelentsek: a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvényt magukra nézve kötelezőnek ismerik el, és ezt alapszabályukkal igazolják.

Kizárólag a tagok akaratától függ, hogy egy, az egyesülési jog alapján létrejövő vagy már létrejött szervezet pártként kíván-e működni. Ha ugyanis ezt kinyilvánítják, akkor e törvény rendelkezéseinek és az egyesülési jogban foglaltaknak megtartásán kívül más ismérveknek nem kell megfelelniük.

A törvény a pártként való működés előfeltételeként előírja a vagyonmérleg benyújtását. Erre azért van szükség, hogy a gazdálkodási szabályok megtartásának ellenőrzésénél ismert legyen a pártok induló vagyona.

A törvény a pártként való működés előfeltételeként előírja a vagyonmérleg benyújtását. Erre azért van szükség, hogy a gazdálkodási szabályok megtartásának ellenőrzésénél ismert legyen a pártok induló vagyona.

(MTI)

Lenin-mauzóleum

A test állapota kiegyensúlyozott

A Lenin-mauzóleum vastag márványfalain nehezen tör utat magának a glasznoszt. Napok óta hirdeti a felirat, hogy november 10-étől jövő év január 15-éig zárva tart a Lenin testét őrző Vörös téri épület. A falak titkáról vallott a test legfőbb őre, Szergej Gyebov akadémikus, az enzimológia neves szakembere. Az 1917-es forradalom vezére testének megőrzéséért az ő vállait nyomja a legnagyobb felelősség.

A mauzóleum másfél évenként rendszeresen hosszabb időre bezárja kapuit a látogatók előtt, hogy a síremlék belső hőmérsékletét, páratartalmát és egyéb jellemzőit figyelő műszerek karbantartását, felújítását a szakemberek elvégezhessék. E két hónap alatt folyik az üvegfalak között nyugvó test állapotának szakszerű vizsgálata is. Gyedov büszkén számol be róla, hogy a szakemberek szerint a test állapota évtizedek óta kiegyensúlyozott és jó.

A „mumifikátor” akadémikus elmeséli, hogy a világ sok országából kértek már tőle szakvéleményt, segítséget. 1969-ben Ho Si Minh halálakor Vietnamból érkezett ilyen kérés, most pedig éppen Angolának nyújtanak segítséget, hiszen ott most épül a néhai államfő, Agostinho Neto mauzóleuma. Kiderül, hogy a szovjet ipar a mauzóleumban használatos finom műszerek, berendezések gyártásában a csúshoz tartozik, s a hazai ipar jóvoltából a hetenként szokásos hétfői és pénteki zárva tartáskor a szakértők végezhetik a maguk – közelebbről meg nem határozott – tudományos munkáját. Gyedov nem fedi fel e

tevékenység tartalmát, mondván, hogy nemcsak a „szigorúan titkos” minősítés miatt zárkózik el a válaszadástól, hanem azért is, mert „létezik egy olyan etikai határ is, amelyet nem szükséges átlépni”.

A tudós 1950 óta tölti be felelős hivatalát, s e minőségében tagja volt az 1953 márciusában elhunyt vezért, Sztálint bealzsamozó csapatnak is. Kiderül, hogy a munkára már korábban készülődtek, de ügyelniük kellett arra, hogy a titok szikrája ki ne pattanjon, hiszen akkoriban rendkívüli veszélyt jelentett az „istenség” haláláról való fecsegés.

– Aki ma arra törekszik, hogy Lenint eltemessük, az a leninizmust akarja eltemetni – állítja határozottan a tudós.

Ismeretes, hogy Lenin maga azt szerette volna, ha holttestét a forradalom városában, Pétervárott helyezték volna a földbe. 1924-ben még úgy vetődött föl a dilemma, hogy orosz módra temessék-e el a nagy halottat vagy valami egyéb módon. Valami megoldást kellett találni arra, hogyan őrizhető meg egy darabig – először hetekre, majd később hónapokra gondoltak –, hiszen az ország minden részéről özönlöttek az emberek, hogy végső búcsút vegyenek Lenintől. A hetekből, hónapokból aztán mára már csaknem 66 év lett, s a Lenin látni akarók kigyózó sora csak nem szűnik. – Hát hogyan foszthatnánk meg az embereket ettől az emlékműtől! – így az akadémikus.

Szántó András

Idegenforgalom

Feketehaszon

Az idei nyári csúc szezonban az előző évekhez hasonlóan zsúfoltak voltak az idegenforgalmi települések, a boltokban változatlanul sorba kellett állni s a kiszolgálás színvonala sem volt megfelelő.

Az országban mintegy 4300 helyen vizsgálódtak a kereskedelmi felügyelőségek munkatársai, elsősorban vendéglátóhelyeken, üdülőkben, élelmiszerboltokban és az iparcikk-kölcsönzőknél. Megállapították, hogy az üdülőhelyek üzleteiben az áruellátás – a nyár végi tőkehús-hiánytól eltekintve – alapvetően kiegyensúlyozott volt, ám a szállításokat nem mindenütt ütemezték egyenletesen s az üzletek rendelései sem érkeztek időben a szállítókhoz. A forgalmazott áruk minőségében nem tapasztaltak javulást, az ellenőrzött minták 14 százaléka nem felelt meg az előírásoknak. Változatlanul kevés a kávé a feketében, a fagyaltok minősége sem kielégítő, a zöldség-gyümölcs üzletekben „elfelejtük” osztályba sorolni s ennek megfelelő áron árusítani a termékeket. A vevők kárára a próbavásárlások 29 százalékában tévedtek az eladók, egy vásárlót átlagosan 9 forint 50 fillérrel csaptak be.

A főfelügyelőség a vizsgálatok alapján 228 kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozót figyelmeztetett, 19-el szemben vállalati fegyelmi eljárást kezdeményezett, 1591-en pedig összesen mintegy 4,5 millió forint bírságot fizettek a szabálytalanságok miatt.

(MTI)

A FIDESZ elfogadhatatlannak tartja a pártok támogatására elkülönített 100 millió forint jelenleg tervezett elosztását – hangzott el a FIDESZ keddi sajtótájékoztatóján. Véleményük szerint csak taglétszám szerinti, normatív elosztás képzelhető el, s éppen ezért egyetértnek az MDF országos elnökségének hétfőn közzétett nyilatkozatával, amely ugyanezt szorgalmazza.

A FIDESZ vezetői a továbbiakban elmondták: a múlt heti pártközi tárgyalásokon kiderült, hogy a támogatásra igényt tartó párok egy része nem hajlandó tagnyilvántartását igazolni. A FIDESZ szerint amennyiben ezek a szervezetek is kapnak anyagi támogatást, félt, hogy az összeg nem a megfelelő helyre kerül. A FIDESZ egyértelműen azon az állásponton van, hogy az a párt, amely nem hozza nyilvánosságra taglétszámát, nem enged betekintést nyilvántartásába, az semmiképpen ne részesüljön a 100 millió alpból. Az anyagi támogatás kapcsán elhangzott az is: a FIDESZ-nek is szüksége van választási kampányához pénzre, hiszen a szervezet valamennyi választóközvetben jelöltet állít vagy támogat.

A MEZŐGAZDASÁG „FEKETE FOLTJAI”

– A mezőgazdasági árak további felszabadításával megintcsak a kiszolgáltatott fogyasztói rétegek hátán csattanna az ostor, ami persze immár megszokott a kormányzat részéről és kényelmes is –

Az éremnek két oldala van. Az, hogy a magyar állam évtizedek során sokszáz milliárdot fektetett a nagyüzemi mezőgazdaságba: kétségbe nem vonható igazság! Azt is ideje lenne feltérképezni – egyebek között – hogy ennek a rettentően nagy befektetésnek legalább a fele – hogyan és mi módon és kiknek a kezén került és kerül ebek harmincadjára –

Elvégre bármilyen kedvező is a légkör a felelősségnek az államra való áttételére, azért a nyers igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy a termelőszoövetkezetek egyharmadának csődjelenségei mögött sok szemérmesen rejtegetett „fekete folt” is meghúzódik...

Az is tagadhatatlan, hogy az országban ezrével léteznek volt és jelenvaló tsz-elnökök, minden rendűrangú apparátusbeliek s „kapcsolt részek” akik a szövetkezetek semmit saját személyiségükön kívül be nem vitték – azonban onnan ki annál többet! Balatoni bungalók és rejtett vadásztanyák, a rangos több nemzedékre szóló lakóházról nem beszélünk – lévén a pozíció természetes velejárója – annak az irigylésre méltó életvitelnek kísérelésére amit hovatovább a társadalom kénytelen volt tudomásul venni –

Mindezek: a pénzügyi manipulációktól és a tehetetlen belső ellenőrzéstől a sok esetben infantilis közgazdasági és szervezési adottságoktól terhelten nagymértékben járultak hozzá a tagság permanens erkölcsi válságához s a mozgalom hitelvesztéséhez! A kialakult „fogd ahol éred” szemlélet tehát nem a véletlen műve –

A szociális demokrácia ebben a létfontosságú ágazatban sürgősen megköveteli a piedesztálról integetők elszámoltatását!

Hargitai István

Világkiállítás

Úgy látszik, a világkiállítás 1995-ös – Béccsel közös – budapesti megrendezésének gazdasági képtelensége egyre szélesebb körben tudatosodik. Egyre többek számára nyilvánvalóvá lesz az is, hogy ez a világkiállítás a Budapest és vidék közötti egzisztenciális és infrastrukturális szakadékot képtelen mértékben tovább mélyíteni (Budapest Magyarország cápája, Dátum). A magam részéről ma már nem nagyon tudom elhinni azoknak se, akik minden áron akarják, hogy valóban bíznak a világkiállítás megrendezhetőségében. Ha azonban sikerül elfogadtatni az országgal, hogy lássunk hozzá, ez sokaknak jelent majd pénzt, érvényesülést addig is, míg a dolog botrányos kudarcba nem fullad. A kérdés tehát az, hogy ki, illetve a társadalom milyen csoportja érdekelt abban, és hogyan, miért, hogy belevigye az országot a világkiállítás vállalkozásába.

Ez a kérdés elválaszthatatlan a hatalom és a területi centralizáció szoros összefüggésének kérdésétől.

A hatalmasra felduzzasztott budapesti technokráciának az egzisztenciális alapját az egész ország jelenti, ugyanakkor teljes egészében kivonja magát a társadalmi ellenőrzés alól. A különböző központi, illetve igazgatási hivatalok a költségvetésből alapot kapnak, amelyből finanszírozhatják a döntéshozókészítő szakintézményeiket. A szakintézmények pedig munkájukkal igazolják a hivatalok létét, fontosságát. A technokrácia társadalomförlöttiségének legfőbb biztosítéka, ugyanakkor gazdasági és társadalmi létünk és jövőnk legfőbb teherterele közlekedéshálózatunk maradéktalan és merev centralizáltsága.

Az országban minden és mindenki a zsebkendőnyi Belső-Budapestre van utalva. A piac mindenhol, minden és mindenki számára túlnyomórészt csak Belső-Budapestre van utalva. Ez nemcsak végletelesen megnövekedett szállítási igényességet jelent, hanem azt is, hogy bárhol, bármit fejlesztünk, az ki-védhetetlenül, törvényszerűen a belső-budapesti fejlesztési, szellemi bázis erősödésére, növekedésére hat vissza. Ez a folyamat Magyarországon 100–150 éves, és ennek során a központ szinte minden értéket kiszívott már az országból.

A kifosztott, legyengült ország már nem tud megfelelő háttérrel szolgálni a budapesti technokrácia további erősödéséhez. Ennek jelei egyebek mellett, hogy a központok erősítő közlekedéshálózati beruházások, mint az új – ismét a központot átvezető – metró és lágymányosi híd építésének erőltetése mintha megnehezedett volna. A világkiállítás elhatározása azt jelenti, hogy ez a végsőkig feszített és már-már elakadni látszó területi centralizációs folyamat új erőre kaphat. Hogy milyen áron? Pl.: területi koncessziókat adhatnak külföldi cégeknek cserébe azért, hogy felépítik az új metró. Márpedig, ha ezeket a rendkívüli központosító erejű közlekedéshálózati beruházásokat most keresztül tudják erőltetni, ez képtelen mértékben tovább rontaná az ország teljesítőképességét, erősítené azt a folyamatot, amelynek során a termelés és az ember egyre messzebb kénytelen távolodni attól a központtól, amelyen keresztül a piacot elérni, tehát a rendszer anyag-, energia- és költségigényessége egyre nő. Egy jellemző és jól szemléltető adat: A budapesti tö-

megközlekedés évi támogatása 10 milliárd Ft (nem elírás!). Hivatalosan is utalnak rá, hogy elsősorban a metró miatt ekkora. 1970 és 1980 között 100 ezer fővel csökkent a belső kerületek lakónépessége. Ezzel szemben szakadatlanul növekszik ezekben a belső kerületekben a munkahelyek száma, az üzletek, szállodák, vendéglők és minden egyebek forgalma. Mind nagyobb mennyiségű áruval, anyaggal, vízzel, energiával is mind messzebbre kell ezt a központot ellátni. Lehetetlen, vagy legalábbis bűnös vakság nem látni, hogy egy újabb központi metró és híd tovább növeli ennek a központnak a primátusát kereskedelmi, ellátási, forgalmi fejlesztésekben, vagyis tovább növeli a rendszer belső gazdasági, társadalmi feszültségeit.

Vannak – a világkiállítás gondolatát egyébként ellenző – vélemények, amelyek együtt emlegetik a lágymányosi Duna-hídat, a Dél-Buda-rákospalotai új metró és az M0-s autópályagyűrűt, mint olyan nagy infrastrukturális beruházásokat, amelyekre a világkiállítástól függetlenül is szükség lehet. Pedig a gazdaság, a pénzforgalom, a piac szempontjából nem mindegy, hol, milyen irányban épül út, vasút, híd metró stb. Súlyos hiba a centralizációt erősítő, a rendszer lehetetlenségét növelő központi Duna-híd és metróvonal ügyét így összemosni az ország teljesítő erejét, a társadalom mozgásterét növelni képes M0 autópályával, és ezt érdemes a világkiállítástól teljesen függetlenül is megvitatni. Ugyanis ahhoz, hogy az ország idegen érdekek erőterében végképp feloldódjon, és ezen a helyen csupán tíz millió bennszülött konglomerátuma maradjon vissza, nem kell feltétlenül világ-

kiállítási vállalkozás. Ehhez elegendő, ha megépül az új központi metró és a lágymányosi híd, és új lendületet kap az a területi centralizáció, amely már eddig is a pusztulás szélére sodorta az országot. A M0-s gyűrűvel azonban (ld. 1989-es Budapest-atlasz 37. lapján Csepel alatt) azonban egészen más a helyzet.

Ez az út – Tétény és Pestimre között, ill. Tétényen, a Csepel-szigeten, Dunaharaszti és Soroksáron keresztül – egy évszázada először fog potenciálisan központi helyzetet teremteni a szűk Belső-Budapest kivételével. Először válik lehetővé, hogy országos létesítmények Belső-Budapest kivételével is helyet kaphassanak. Ez az út az ország termelésének a túlnyomó része számára közelebb hozhatja a piacot, amely eddig és még ma is nagyrészt csak Belső-Budapestre van utalva. Nem lesz törvényszerű, mint egy évszázada és még ma is, hogy bármit fejlesszünk, építsünk is az országban, az elsősorban és legfőképpen Belső-Budapest erősödésére, növekedésére hat vissza, ahol pedig a növekedés a legkörülményesebb és legköltségesebb. Annak, hogy ezek az országos jelentőségű hatások minél rövidebb idő alatt érvényesülhessenek, az volna a magától értetődő feltétele, hogy az új pályára annak közeléből, főleg az azt keresztelző nagyforgalmú utakról főlhajtassanak, illetve róla le a járművek.

Ez a szakasz azonban úgy épül (bármily hihetetlen, így igaz), hogy a közeléből a lehető legkörülményesebb lesz följutni a hídra. A hídfőknél pl., ahol a legintenzívebb hatás volna várható, vagy nem épül csomópont, vagy – a tétényi oldalon – úgy épül, hogy a hídfő a közvetlen közeléből csak 8 (!) km-es kerülő árán és vasúti sorompókon keresztül haladva érhető el. Azoknak a megállóhelyeknek a kiépítése, amelyek lehetővé tennék a buszközlekedést, még mindig nem kezdődött meg. A hivatalos magyarázat mindezt látszólag roppant egyszerű: Az M0-s, még ha egyelőre csak autótól lesz is, autópályának épül. Mint ilyennek, az autópályák közötti forgalom, nem pedig a városi forgalom levezetése a feladata. Ameddig az M0 rendkívüli nemzetgazdasági jelentősége a közérdeklődés árnyékterébe szorul, ameddig – ez is infrastruktúra, az is infrastruktúra alapon – együtt lehet emlegetni a lágymányosi híd, a dél-budarakospalotai metró és az M0-val, addig az egész ország súlyos hátrányára könnyűszerrel tartható és érvényesíthető ez a képtelenül egyoldalú és rövidlátó szakmai álláspont.

Azzal számolni kell, hogy a döntéshozó technokráciának nem az az érdeke, hogy a társadalom mozgásterét növekedjék, hanem, hogy az ország megmaradó értékei felett minél teljesebb rendelkezési joga legyen. Ezt a vezető technokráciát ugyanis mindekelőtt a nyugati egzisztencia megszerzése motiválja.

Annak a megakadályozása tehát, hogy az új központi metró beruházásának a döntését elsiessék, legalább olyan fontos, mint annak a bebizonyítása, hogy a világkiállítás veszteséges vállalkozás.

Még mi fizessünk?!

A csehszlovák kormány fenyegetőzik. A csehszlovák kormány – nyilvánvalóan a CSKP vezetőségének teljes egyetértésével – kártérítést követel, ezenkívül eltereli a Dunát; ahol lehet, bepanaszolja a magyar kabinetet, az MSZP-t, az egész magyar társadalmat, no és legfőképpen az ellenzéket, mivel az csak saját politikai céljainak engedelmeskedve akarja a nagymarosi építkezések leállítását. Mondják ők. A csehszlovák kormány mindenkire hallgat, akik erőltetik ezt a sztálini gigantomániás természetátalakító tervekhez hasonló eróműberuházást, a józan észérvek meghallgatására sem hajlandó, nemhogy azok elfogadására. Nem képes akceptálni, hogy ha az elképzelések az eredeti formában valósulnak meg, akkor egy ökológiai katasztrófát okoznának önmagunknak, amely lehet, hogy soha vissza nem fordítható károsodást okoznának a Duna élővilágának, a környező termőföldeknek, a közelben lévő óriási ivóvízkészletnek.

A csehszlovák kormányt nem érdekli, hogy tönkretesz egy kis darab természeti csodát – a Szigetköz –, hogy veszélyezteti saját országának lakosait, termőterületét, s ugyanezt teszi egyik szomszédjával is. A csehszlovák kormányt nem befolyásolja a tény, hogy esetleg a Dunát is olyan károsodás érheti, amely következtében a hajózhatósága is megkérdőjeleződhet, tehát Európa egyik legfontosabb víziútja is megszűnhet, vagy csökkenhet a jelentősége. Nem bánja, hogyha eltereli a folyamatot, azzal Helsinki egyezményeit rúgja fel igen durván.

A csehszlovák kormány ráadásul kártérítést – igen sok pénzt – kér azért, hogy óriási kárt okoz önmagának és nekünk, még mi fizessünk azért, mert meg akarunk akadályozni egy esztelen természetromboló, igen sokba kerülő, de sok hasznot egyébként nem hozó beruházást!

Ügyes... A csehszlovák kormány kegyetlenül elnyom minden olyan törekvést, amely saját polgárainak demokráciát hozhatna, és saját lakosai fel sem emelhetik szavukat a nagymarosi építkezés ellen. Saját országában antihumanus, antidemokratikus és nemzetiségellenes politikát folytat, és rettenetesen felháborodik, ha erre emlékezteti valaki. A nyilvánvaló igazat sem hajlandó elismerni, meggyőződéses, hogy a vízi erómű építését is leginkább presztizsok miatt erőlteti oly nagyon.

A csehszlovák kormánynak kevés támogatója van országon belül és kívül, de e tény őt egyáltalán nem zavarja. Számtalanszor kinyilatkoztatta már, hogy ők csak azt a fajta szocializmust ismerik el egyetlen követendőnek, amely még azelőtt uralkodott Közép-Kelet-Európában, amikor a mostani „felforgató eszmék” nem nyertek teret sehol sem maguknak. Bizom benne, hogy a magyar kormány viszont mindezek ellenére szilárd marad és nem enged semmiféle zsarolásnak, amely északi szomszédainktól felénk érkezik. Legalább nekünk nem szabad engedni, hogy tönkretegyék természeti kincseinket, s azt főleg nem, hogyha mégis megteszik, még mi fizessünk is érte!

A csehszlovák kormány egyetlen igazi támogatót tudhat maga mögött: egy alacsony, bajszos, himlőhelyes arcú diktátort, aki fent ül a magas egekben, vörös csillagos, vérrel festett és halálfejekkel díszített trónján, s büszkén tapsol kései, de igen jó tanítványai mostani tetteinek, szavainak.

Végső ideje lenne, hogy valaki végre megállítsa őt, s a csehszlovák kormányt...

Wágner Dezső

Benyó Bertalan

Tavaly nyáron történt. A szombathelyi TIT egyik előadásán a társasági törvény tervezetéről beszélt az előadó. Az ismertető után kérdések következtek. Felállt egy vékony, szakállas fiatalember és az előadó, a minisztériumi osztályvezető véleményét kérte.

„A Rádus Hungaricus Kiszövetkezet elnöke vagyok – mondta, háromtagú vezetőségünk határozatképes, ha tagjainak kétharmada jelen van. Elküldöm az egyiket, majd leülünk tárgyalni. Az alapszabály szerint szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Tehát a kollégám azt mondja, hogy nem, én azt, hogy igen, akkor a vezetőség úgy döntött; igen. Tehát részvénytársaságot alakítunk, ahol az irányító pakettet megszerzi a Rádus Kiszövetkezet. Ezzel a részvénytársasággal létrehozunk további kettőt, ahol ez az Rt. szerzi meg az irányító pakettet. A kettővel négyet és így tovább. Pillanatokon belül csinálunk néhány ezer részvénytársaságot és senki nem tudja, csak én, hogy a szálat mind idefutnak hozzám. A gazdasági hatalom egy kézben van, onnan csak egy lépés a politikai hatalom.”

Az akkor mindenkit megdöbbentő, vagy csak elgondolkodtató fiatalember Molnár László ma a Rádus Hungaricus Részvénytársaság igazgató elnöke. A társaság a Rádus Kiszövetkezet bábáskodása mellett alakult.

— *Mit csinál a Rádus Hungaricus Részvénytársaság?* – kérdezem Molnár Lászlót.

— Ha egy szóval kell válaszolnom, azt mondom: pénzt – neveti el magát. – De komolyra fordítva a szót, a Rádus, mint befektetési részvénytársaság gyakorlatilag bankként működik. Összegyűjti az embereknél meglévő kis tőkéket és azt nyereséges vállalkozásokba fekteti. Mert tízezer forinttal nem lehet vállalkozni, de ha ezeket a meglévő tízezer forintokat összeszedejük, befektetjük a termelő és nem termelő üzletekbe és mindenbe ami pénzt hoz, akkor a kis pénz is fialhat, a hasznot pedig a befektetés arányába osztjuk el.

— *Tehát ha van tízezer forintom, én is részvényes lehetek a Rádusnál?*

— Annyiért ma már nem! Az induláskor – januárban – kibocsátott részvényeinknek ma már, másodlagos forgalomban tizenhét ezer az árfolyamuk.

— *A részvénytársaságok indulásakor általában vállalatok, nagyon sokszor veszteséges vállalatok alakultak részvénytársasággá, olyanok, amelyek a bankkölcsönök kamatait is alig tudták fedezni és az Rt-től, az újabb befektetett tőkéktől várták a megújulást, a csődből való kivezető utat. Önök pedig a lakossági pénzekre alapozva, ha úgy tetszik klasszikus részvénytársaságot hoztak létre...*

— Igen. Ilyen még nem volt az elmúlt negyven évben Magyarországon. A következő az alapelvem. Most elnézést kérek, hogy egyes szám első személyt használok, de ezt akkor tényleg én kezdtem, csináltam. Nyereséges részvénytársaságot kell alapítani, mert ebben az országban néhány év alatt sikerült tönkretenni a kötvénypiacot.

A Rádus már döntött:

lesz világkiállítás

A részvénytársaságot, ha rossz részvényeket adnak ki, csírájában fojtják meg. Sok konkrét tevékenységgel indultunk, mert csak az lehetett vonzó a befektetők számára.

— *Milyen tevékenységekkel?*

— Azt mondtam, hogy csinálunk valutás fogászatot, lapot adunk ki, foglalkozunk műkereskedéssel és más hasonló látványos és jól hangzó tevékenységekkel. Persze a távlati cél akkor is a tőzsde, a biztosító, a banktevékenység volt. Hatvanhárom millióval indultunk és amikor ezek a kisvállalkozások annyira megerősödtek, hogy önállósulni tudtak, önállók is lettek. Közben a Rádus felemelte az alaptőkéjét négyszázhusz millióra, később pedig 1,7 milliárdra, azért, hogy tudjunk alapítani bankot és biztosítót. Mert ahhoz hogy ebben az országban egészséges folyamatok induljanak el kell a szabad tőkeáramlás, a tőzsde és kell egy másik biztosító is, amely érdekelt abban, hogy az embereket hatékonyan, gyorsan, olcsón meggyógyítsák. Tehát a Rádus alapít cégeket, vagy meglévő vállalkozásokba beszáll, olyanokba amelyeknek tőkére van szükségük ahhoz, hogy hatékonyabban tudjanak dolgozni.

— *Most például mi foglalkoztatja a Rádus vezérkarát?*

— Sárváron egy gyógyszárlodaközpontot létesítünk, Cákban egy mesterséges tavat golfpályával, Szombathelyen egy repülőter részvénytársaság alakul, abban is érdekeltek vagyunk, Miskolcon is tárgyalunk egy cégalapításról, Nyíregyházán pedig most alakul a Beregi Rádus Rt. Itt a Szovjetunió közelsége ad rengeteg lehetőséget. Azt tudomásul kell vennünk, hogy a nyugati üzletek nem a magyar piac miatt jönnek hozzánk. De rajtunk keresztül juthatnak el a beláthatatlan lehetőségeket rejtő szovjet és keleti piacra. Ezt elősegíthetjük. A Rádus Hungaricus itt van Nyugat-Magyarországon, a beregi pedig Keleten. Mint egy híd két pillére összeköthetjük a nyugatot a keleti piaccal. Visszatérve még egyszer az eredeti kérdésre, hogy mit csinál a Rádus, úgy is összefoglalhatnám, hogy egy új országot épít.

— *Erre még visszatérünk, most viszont azt szeretném kérdezni, hogy volt-e olyan vállalkozás, amibe a Rádus belebukott?*

— Olyan még nem volt, olyan viszont igen, ami nem hozta azt a nyereséget, amit terveztünk. Lehet, hogy idővel lesz bukás is, de az nem a részvénytársaság, hanem egy vállalkozás-

nak a bukása. A Rádus, mint az első és jelenleg legnagyobb magánrészvénytársaság vigyáz arra, hogy egy-egy vállalkozásba maximum az alaptőkéjének az öt százalékát fektesse be. Így, ha mindenhol a maximumot fektetnénk be – ami nem létezik, – akkor is húsz különböző vállalkozásnak kellene egyszerre megbuknia, hogy a részvénytársaság csődbe jusson. Ez nem következhet be, márcsak azért sem, mert akkor mi tennénk tönkre a részvénytársaságot, holott pont megteremtteni, tőzsdét létrehozni akarunk.

— *Itt Szombathelyen tőzsdét?*

— Igen itt a városközpontban építjük fel a tőzsdét és rövidesen megalakul a beteg-, vagy inkább úgy mondanám egészségbiztosítónk.

— *Budapestben van már tőzsdepalota, igaz, hogy a televízió székháza, de rövidesen ott, az ország szívében alakul meg a tőzsde. Ezzel akar konkurrálni a szombathelyi?*

— Az lesz az ország első tőzsdéje, ahol a legtöbb részvény gazdát cserél, ahol legélénkebb lesz a részvénytársaság. Hogy ez Budapestben, vagy másutt alakul ki, az majd elvállik.

— *Beszélgünk most az egészségbiztosítóról. Ki meri a garanciát arra vállalni, hogy egészséges maradok?*

— Ez egy folyamat. Arról nincs szó, hogy az állampolgár választhat, hogy a társadalombiztosítónál köt biztosítást, vagy nálunk. Egyelőre mi egy részterületen fogunk megjelenni, a rák elleni biztosítás terén.

— *Tehát, ha biztosítást kötök, akkor nem leszek rákos?*

— Igen. Tudjuk garantálni ezt. Persze a biztosítás mellett az is kell, hogy évente részt vegyen a rákszűrésben. Szerencsére a ráknak öt-tíz év a lappangási ideje, de már akkor kimutatható, és kezdeti stádiumban gyógyítható. Ha valaki a Rádussal, pontosabban az Alfa Omega Egészségbiztosítóval köt szerződést, az nem lesz rákos. Fizet évente egy bizonyos összeget, pontosabban a vállalata fizeti azt, és ezért minden évben szűrjük, megelőzzük a rákot. Viszont aki nem jön el a vizsgálatra, annak a következő évben dupla összegű lesz a biztosítása. Ha akkor sem jön, ez az összeg ötszörösére mehet.

— *A Rádusról először lapalapításai kapcsán hallottam. Szakmai berkekben szinte robbant, amikor megjelent az első független vidéki hetilap, a Tér-Kép. Ön akkor további la-*

pok alapításáról nyilatkozott. Időközben lemondtak erről a tervről?

— A Tér-Kép időben, elsőnek alakult. Akkor úgy terveztük, hogy öt régiós hetilappal gyakorlatilag az egész országot betérítjük. Akkoriban keresett meg a Fónagy Pisti Miskolcra, hogy létrehoznák a Heti Hírnököt, abba is beszálltunk. Van egy másik lapunk egy művészeti, havi szaklap a Belveder, mert műkereskedéssel is foglalkozunk ezt a Méta R. Kft-nek adja ki. Időközben mindenki lapalapításba kezdett. Az ország tele van új lapokkal, így nem volt célszerű tovább folytatni a lapalapítást. Nem mondtunk le véglegesen a dolgról, de egyelőre pihentetjük.

— *Azt mondta, a Rádus egy új országot épít. Fel lehet építeni az új Magyarországot?*

— Ezt az országot egyszer már három év alatt felépítették. Az 1945–48-as időszakra gondolok. Meggyőződésem, hogy újabb három-öt év alatt fel lehet építeni. De ahhoz szabad vállalkozások, értéktőzsde, piac kell. Nem toldozni-foltozni, hanem új alapokon, újat építeni. Mint egy lerobbant családi háznál, ahol földmésere is kellene, de a falak is repedeznek, a festés is málik, az alapokat is vizenyős talajra építették, ott már célszerűbb a kertben egy új házat építeni. Aztán, ha az kész lesz, lehet gondolkodni, hogy a régit eltakarítjuk, vagy a felesleges tőkével renováljuk és akkor lesz két erős, szép házunk.

— *A házépítés gyakorlati lépéseket kíván. Néhányról már hallottunk. Merre megy tovább a Rádus?*

— Mindenki erről beszél, de felső szinten még mindig nem döntöttek arról, hogy lesz-e Budapest–Bécs világkiállítás. A Rádus már döntött. Mivel Miami visszalépett Bécs pedig vállalta a megrendezést, mi is csatlakozunk. Ha nem Bécs–Budapest, akkor Bécs–Magyarország világkiállítást szervezünk. A vidéki Magyarország lép fel partnerül. A Rádus Hungaricus Részvénytársaság igazgatósága úgy döntött, hogy létrehoz egy Bécs–Magyarország világkiállítás alapítványt. Pályázatokat tűzünk ki Észak-, Dél- és Kelet-Magyarország térségében olyan beruházásokra, programokra, amelyek miatt érdemes odamenni. Nyugat-Magyarországot nem mondom, mert az evidens. Nem egy nagy összeggel, összesen tizenkét millió alaptőkével kezdünk, de a rádus rendelkezik azokkal a csatornákkal, hogy ez a tőke 1995-ig öt-tíz milliárd nagyságrendű legyen és ahhoz is megvan a kapcsolataink, hogy addigra mintegy kétmilliárd dollárnyi működő tőkével hozzunk be az országba ezeknek a kezdeményezéseknek a megvalósításához. Tehát lesz világkiállítás, csak a térségek kezdeményezését várjuk, aminek természetesen élé is meggyünk.

— *Ehhez a munkához a Dátum nevében is szívből gratulálok, hisz olvasóink a vidéki Magyarország lakói, érdeklődő, hogy a világkiállításokhoz kapcsolódó beruházások ne csak Budapesten, hanem az egész országban érezzék jótékony hatását.*

Tamási János

Ide hiába várják a tőkét

HÁTTÉRSORS

Ami a Balaton partjáról nem látszik...

Az elmúlás a virágzás árnyékában szembetűnő. A gazdagodó üdülőfalvak szomszédságában az elnéptelenedő községek sorsa hangosabban kiált megoldásért. Ezért kerestük a Balaton hátszágának tartott bakonyi falvak életkilátásait, jövőjét.

Jobbat egyelőre nem találtak, ezért a megye közigazgatási keretén belül vizsgálhatja az ember az életben maradásért küszködő települések leépülésének módját, a kilábalás esélyeit. Veszprémben sem könnyebb, mint másutt, a kontraszt mégis érezhetőbb, a gyarapodó Balaton-környéki települések perspektívájából korántsem tipikus. Veszprém megyében az elmúlt időszakban különös, sajnos másutt nem általános módját választották az állami kincstárból származó fejkvóta elosztásának. Vagy száz ismérvet felsorolva és szemügyre véve a legelmaradottabb településeket állították a

megyeszékhely, városok után a községek élére. Vagyis nem lélekszámot, körzefunkciót vizsgáltak kizárólag, hanem a szociálpolitikában úgy mondanák, a rászorultság elvét.

Korábban nem vonhatták ki magukat ugyan annak a bűnös településpolitikának a hatása alól, ami a megyeszékhelyek felpumpálását, a megalomániás városfejlesztést tartotta követendőnek, de 1986. óta úgy tűnik, a lehetőségeken belül az elszegényedőkre is figyeltek. Még a tanácsi pénzek megnyírbálása után is igyekeztek az optimálisnak vélt, egy a kétegyenyoletizedhez mért arányt megtartani.

A központi pénzek csökkentésének igazi kárvallottjai ezen a vidéken a városok. A megyei könyvtár rekonstrukciójáról, az ajkai, pápai iskolaépítésről és a szintén városokat érintő, szociális lakásépítésről mondtak le a kényszer

Kapolcs – A leggazdagabbak lehetnének...

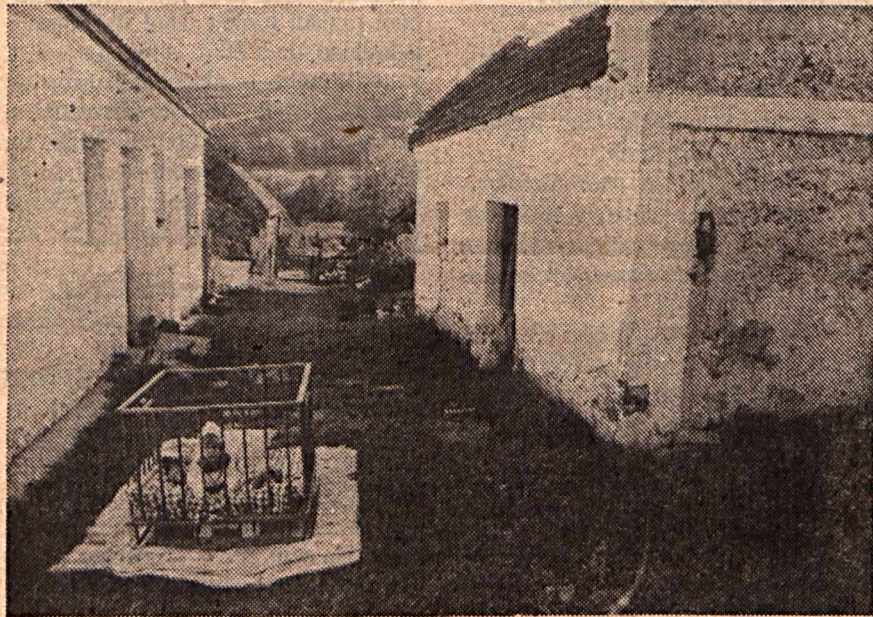
miatt, sorolja dr. Francia Ferenc megyei tervosztályvezető. A megyei cél-támogatásban is azt tartották meg, ami elsőként a hátrányos kistelepüléseket tarthatja életben: az ivóvizet. A csatornázás olyannyira sokba kerülne, hogy egyelőre álmodnak csak róla. Kérdés viszont: az, hogy kevesebbet vontak el a zirci-bakonyi vonalon felfűzött falvak, az Ajka-Sümeg közötti terület kisközségeinek jó részétől, elég lesz-e a megmaradáshoz. A népességük alacsony, a korösszetétel kedvezőtlen, ha arányosan nagyobb részt kapnak a közből, az is kevés. Perspektívát csak egy belülről jövő, a településen meginduló feltámadás hozhat.

Nem várhatja senki az ott élőkötől, hogy maradjanak a magánvállalkozók, hogy egyszerűen befektessenek ezekben a pár száz lelkes falvakban, véli a szakember. Hitelekkel, központi szabályozással kell a szintén mesterséges leépülést visszafordítani. A leggazdagabb lehetnek volna ezek a bakonyi települések, ehelyett tengődnek. A balatoni túlsúfolt idegenforgalmat nagyszerűn tehermentesíthetnék, ha civilizált körülményeket nyújtanának az idegennek. A Balatonhoz elég közel vannak ahhoz, hogy még érdemes legyen itt megállni, elég távol ahhoz, hogy igazán pihenést nyújtsanak. Ha a most túlságosan nagy nyomást viselő tó melletti üdülőhelyek a rájuk háruló teher arányában részcsednének az állami támogatásból – mondjuk majdan a SZJA lakóhely szerinti elosztása helyett az év adott részének megfelelően a tartózkodási, üdülőhelyen fizethetnék be az állampolgárok, vagy odaulnának az adóhányadot –, akkor jutna a hátszágának is. Egyelőre pénz nincs erre, az igazi reménysugarat a világkiállítás élteti. Ugy okoskodnak, ha a fogadókészség miatt ezekben az egyébként festői szépségű falvakban az alapellátás színvonalát tudják csak emelni, az elemi állampolgári jogokat nyújtani, már előrelépést hoz.

Ha lepusztult vízimalmokat, eredeti szépségüket nyomaiban rejtő parasztházakat először csak pihenésként, később kereskedelmi céllal, vállalkozásként vásárolják meg idegenek, egy idő után házat, földet vesznek, talán lesz, aki lakóhelyül választja Vigántpetendet, Pulát, Kapolcsot... Az ott élők gyarapodhatnak, másként, mint ahogy Nagyvázszyban eddig történt. A közkedvelt lovasturizmus, a vendéglátás csekély ember nagy üzlete, a falunak jószerivel semmit nem hoz. Ma még.

Takács Zsuzsa

Kapfenger András felvételei

Pulai kilátás

Nagyvázszyban csak azt látják; sok az idegen. De a helyiek nem érzik hasznát...

Új országot, hiteles vezetéssel!

hetetlen. Mi ennek a lehetőségét ki akarjuk kapcsolni, ez nem Pozsgay személyére irányuló bizalmatlanság, senkinek a kezébe sem akarunk ilyen hatalmat adni, ilyen hatalmat látni.

– Az SZDSZ II. közgyűlésén felvették egy Kisgazdapárt-SZDSZ koalíció lehetőségét. Megtudhatnánk, milyen logika alapján? Megítélésünk szerint a két szervezet tűz és víz. Vagy netán mindegy, hogy kivel, csak megbuktassák Pozsgayt, ill. Für Lajost?

Magyar Bálint: – Lehet azt mondani, hogy az ellenzéki szervezetek között természetesen vannak különbségek. A kérdés az, hogy ezekben a véleménykülönbségekben, politikai különbségekben ezt hogyan lehet kulturáltan és a politikai érintkezés vagy harc megfelelő formáinak megválasztásával kifejezni és képviselni. Alapvető problémának érzem, hogy Magyarországon nagyon is hozzászóltak bennünket és hozzászóltunk mi is ahhoz a harcmodorhoz, hogy ha én valakivel nem értek egyet, akkor azt kötelességem gyűlölni, kötelességem amorálisnak tartani. Olyan érzelmi motívumokat próbálunk belevinni ebbe a „játékba”, ami nem feltétlenül tartozik oda. Rengeteg kérdésben, az Ellenzéki Kerekasztal során, mi nem értettünk egyet az MDF-fel, s nem értettünk egyet más pártokkal sem. Ez az, ami miatt nem írunk alá mondjuk ezt a megegyezést. A saját közgyűlésünkön messzemenőleg elkerültük azt, hogy a többiek bármilyen módon is kritizáljuk, annak ellenére, hogy ismeretes, az MDF közgyűlésén egy kedvenc téma az SZDSZ szidalmazása volt. Ennek ellenére megpróbáltunk elegánsan viselkedni, s egy konstruktív javaslatot letenni. És letettük ezt a hétpontos javaslatunkat. Ennek szellemében mondjuk azt, hogy mi az MSZP-vel nem lépünk koalícióra. Elég praktikus politikai megfontolások alapján mondjuk ezt. Az SZDSZ valamennyi demokratikus erővel koalícióra léphet elvileg. Én azt mondom egy új országot hiteles vezetésre kell építeni, amelyik nem járatta le magát, amelyik nem kompromittálta magát.

– Mi a véleményük az MSZMP-MSZP jogutódlásról?

Szabó Miklós: – A jogutódlást elismerjük, noha tudjuk valamennyien, hogy „ez a párt az a párt”, amely horizontálisan váltott, s amely leváltotta saját tagságát.

Magyar Bálint: – Úgy érezzük, ahhoz, hogy az MSZP nyugat-európai típusú párt legyen, ehhez át kell mennie az ellenzéki purgatóriumán. Meg kell tisztulnia abban. Meg kell tisztulnia olyan értelemben, hogy ezzel bizonyítja, hogy elfogadja ezt a helyzetet és a nyugat-európai polgári demokráciák játékszabályait, amennyiben a népakarat 15-20%-ot ad nekik a választásokon és nem kerülnek be a kormányba, akkor hajlandók kivonulni.

– Legitimnek tartják-e így a parlamentet?

– Nem. De nem azért, mert ott a volt MSZMP jogutódjai ülnek, hanem mert nem demokratikus úton választották – válaszolja meg a kérdést Szabó Miklós.

Számos kérdést tettek még fel a jelenlévők, leginkább gazdasági vonatkozásúakat. Ezeket zömében Tellér Gyula szociológus válaszolta meg. Tőle tudhatuk meg azt is, hogy hasonlóan az ún. „kék könyv”-höz, hamarosan elkészül az SZDSZ gazdasági programjának végleges változata is. Arra a kérdésre pedig, hogy kit tekintenek az SZDSZ hallgatólagos vezérégyéniségének, Szabó Miklós Kiss János személyét nevezte meg. Kérdésként hangzott el az is, hogy ki finanszírozza a szervezetet. A már ismert tényeket hallottuk vissza, miszerint az SZDSZ önfenntartó, semmiféle állami pénzt nem kap és egyelőre nem is fogad el. A további kérdésekben szó esett még egészségügyi és oktatáspolitikai koncepciókról is, ám ebbe nem merültek bele, hisz nem a jelenlévők ezeknek a témáknak az „igazi” szakemberei. A hallgatóság ezt egyetértően tudomásul is vette. Annyit viszont így is megtudhattak a kérdezők, hogy szó sincs arról, hogy az említett területeken, az oktatásban és az egészségügyben a piac dominanciáját szorgalmazzák.

Az SZDSZ Tolnában

A Szabad Demokraták Szövetsége második közgyűlésének október 29-i zárónapján a küldöttek a módosított alapszabály elfogadása mellett arról is döntöttek, hogy a szervezet taglétszámának növelésében fajsúlyos szerepet szánanak a vidéki szervezéseknek, melyek értelmében az SZDSZ a fővá-

ros határain túl „nemigen szerveződik”.

Ennek szellemében, ill. ennek részeként került sor Tolna megyei „látogatásukra”, ill. tagtaborzóikra. Tizenegytagú ügyvivői testületükkel Magyar Bálint és Szabó Miklós vett részt az akción. A házigazda szekszárdi szervezet egyik ügyvezetője, Szabó Zoltán nyilatkozott lapunknak.

– Szabó úr, kérem körvonalazza olvasóinknak mai akciójuk lényegét, nem elhallgatva annak eredményeit, ill. ha volt(ak) a hiányosságokat sem.

– A mai akció tulajdonképpen egy országos cselekvéssorozat része, a II. közgyűlés határozatával megegyezően. Dacára, hogy viszonylag kevés idő jutott ennek előkészítésére (mindössze 5 nap), maga a szervezés jól (hatékonyan) sikerült. Nem hallgatjuk el a hiányosságokat sem, amelyek nagyrészt a késésből eredeztethetőek, s főként technikai jelleggel bírnak. Legfőbb forrásuk sajnos a meglévő, helyi esélyegyenlőtlenség. Mi a magunk módján teljesen amatőr és spontán szervezéssel ezt meg tudtuk csinálni, megítélésünk szerint Tolna megyében jó visszhanggal.

– A visszhangon túl, milyen konkrét eredményeket „hozott” a napi mérleg?

– A megye négy településén alakult ma SZDSZ helyi szervezet, úgy mint Bonyhádon, Dombóváron, Bátaszéken és Pakson. Napokon belül életre hívható lesz a dunaföldvári szervezet is. Munkájukat mi, a szekszárdi szervezet természetesen módon támogatjuk, elsősorban a propagandanyag és az ügyvitelszervezés területén. A közeljövőben létre akarunk hozni egy megyei koordinációs szervezetet, ami a megyében működő valamennyi SZDSZ-szervezet munkáját hivatott „megkönnyíteni”.

– A kérdéseken túl maradt-e még elmondanivalója az ügyvivőnek?

– Talán annyit még, hogy ezeket a „turnékat” rendszeressé kívánjuk tenni a jövőben, egy-két havonkénti ismétlődéssel, természetesen más-más előadókkal. Várhatóan a taglétszám alakulása sem lesz független az eseményektől.

– Köszönöm.

Bayer Béla

SAJTÓSZEMLE

Az olasz L'ESPRESSO című képes folyóirat „A kommunizmus összeomlása Kelet-Európában” körképében „Európa, itt vagyunk!” címmel (Wlodek Goldkorn tollából) Magyarországról közölt cikket. Eszerint Budapest Európa kapuján kopog és a kommunista párt felszámolásával megkezdte a futást Európa felé, miközben a kommunizmusból kevés vagy semmi marad. A szilárdnak és mozdíthatatlannak tűnt rezsim úgy olvadt el, mint a hó egy szép tavaszi napon. A könyv- és lapkiadók úgy szaporodnak, mint gomba eső után, és már több mint 400-an vannak. Az átlagmagyar fizetésének 10 százalékát könyvre és újságra költi. Vitányi Iván vereséget kíván saját pártjának, az MSZP-nek, mert most veszítve nyerhet a végén, mint ahogy a nyessét fa is újraszülhet. Nagy a csábítása az Európai Közösségbe való felvétel kérelmezésének, de egyelőre Európa meglehetősen langyos marad Magyarországgal szemben. Az Alpok-Adria együttműködés is elég üres még. Tamás Gáspár Miklós Magyarországot olyan kentaurhoz hasonlítja, amely félig európai és félig ázsiai, és ahol a ló vagy ázsiai fél lenne az MDF egyes vezetői. A harmadik utas elmélet meglehetősen zavaros, de majdnem biztos, hogy a választások utáni kormányt MDF-tag fog vezetni. Mécs Imre SZDSZ-vezető szerint: „Nekünk az emberi jogok fontosak, nekik a magyarság.”

Korondi faluszél

Kapfinger András felvétele

Landauer és Tsa

Mint besurranó tolvaj, a csukott ajtó mögül úgy szisszen elém a koszló utcán az az illat. Gyermekkorom illata, azaz dehogyan az én gyerekkoromé, anyámé, nagyanyámé, dédnagyanyámé. Paraszti ősök századokon át őrizték génjeikbe oltva, s adták át minden utódjuknak, hogy most a város benzinbűzén át is érezem. Sem Nina Ricci, sem Lancome nem tudott soha ilyet komponálni. Ennyire magával ragadót, tisztát, ősit: az emberi természet leglényegéhez ilyen közelállót. Az ajtó mögül kiszivárgó, szélllel fellebbenő, éppen csak hűlő kenyér illatát. Magához vonz. Arra kényszerít, hogy bemenjek. Ott azt ajtó mögött vár a titok, a misztérium, valami ősi, mára már elfeledett élet-játék. Kint a hideg, a maró szélről remegőssé dermedt kéz. Bent a meleg, a karácsonyillat vár. Mert minden friss kenyérnek karácsonyillata van. Régi illat, mesélő illat. Átfagyott, árva gyerek jut eszembe, aki bendőjét és kezét a meleg cipóval ébresztgeti. Régen volt. Régen? Most újra-feltámadt a régi kor. Landauer és Tsa megnyitotta üzletét.

A kis üzlet hangulata bensőséges. Szőke és tiszta eladókisasszony hófehér köntnyben csomagolja a kenyereket. Igen, csomagolja, s nem csak elém löki, amúgy szocialista kereskedő módra. Közben válaszol a kérdésekre, türelemmel. Mert tudja a válaszokat, s mert Landauer úr megválogatja az alkalmazottait. Teheti, mert képes őket megfizetni.

A kenyér. Milyen is a Landauer-féle kenyér? Jó. Langyos, éppen hűlőfélben van, hála a technikának, mert az nem régi, teljesen modern. Kis elektromos kemence az üzlet sarkába állítva. Ha elkészül a kenyér, rögtön a pultra kerül, aranylóló héjjal, csillogóan, gömbölyűen. Nincs szállítómunkás, aki összenyomorgassa, megnyomkodja. Nem hányják egymás tetejére a cipókat. Szinte simogatja őket a szem, s szinte érzi ízüket az íny. Kenyeret sütnék. Landauer és Tsa, tán ahogy ötven, száz, százötven évvel ezelőtt elődeik is tették. A dolgok változnak, de a dolgok mélyén mindig van valami, ami állandó, mint a kenyér és az illata.

Cs. R.

Gondolatok az időskorról

Mottó: „Milyennek kellene lennie annak a társadalomnak, amelyben öregkorára is ember marad az ember? A válasz egyszerű: egész életében emberszámba kellene venni.”

(Simone de Beauvoir)

Az utóbbi kétszáz év alatt a születéskor várható életkor Európában kb. harminc évről mintegy hetven évre nőtt. A népességet az elöregedés, az idősek arányának növekedése jellemzi.

Az időskorúak magyarországi aránya az európai országok között közepesnek tekinthető. (A lakosság egyötöde 60 éven felüli.)

A társadalom elöregedése számos kérdést és problémát vet fel. Szaporodik az időskorban is aktívan tevékenykedők száma, de egyre több a rokkant, gondozásra szoruló idős ember. Az ő ellátásuk akkor is nehéz feladat, ha családban élnek, hiszen jelentős anyagi, fizikai és szellemi teher hárul a családra. Különösen nehéz feladat azok ellátása, akik magányosan élnek.

Ha az idősekről beszélünk, felmerül a kérdés, egyáltalán kit tekinthetünk időseknek? Egy nagyon találó aforizma szerint az öregezés a születés pillanatában kezdődik.

Az öregezés elfogadott társadalmi állomása a nyugdíjkorhatár. Hazánkban a század elejéhez viszonyítva háromszorosára emelkedett a nyugdíjas korúak száma. Ez annyit jelent számokban kifejezve, hogy Magyarországon mai területén a század elején 634 ezer nyugdíjas korú ember élt, ma pedig 1,9 millió. Ez a jelenség egyre több problémát rejt magában a társadalom és az egyén szempontjából egyaránt. A nyugdíjazás egy elszakadási folyamatot indít meg az idős ember számára. A nyugdíjazástól való féltelmet nemcsak az anyagi problémák okozzák. Szerepet játszik ebben a bizonytalanság, a hogyan tovább kér-

dése is. A mai időskorúak egyik alapvető problémája, hogy nem tudnak koruknak és képességüknek megfelelő életvitelt kialakítani. A társadalom sem képes megfelelő helyet, funkciót biztosítani a korosztályoknak, így az idősek egyre inkább a társadalom peremére szorulnak. Még akkor is így van ez, ha ellátásuk megfelelő, mert a társadalom a nyugdíjas, tehát nem „hasznos” embert nem tartja teljes jogú tagjának, egyszerűen eltartottnak minősíti. Elég, ha a különböző nyomtatványokon szereplő „foglalkozása” rovatra gondolunk. Ide már csak ez kerül: nyugdíjas. Nem pedig nyugdíjas ács, tanár, ápolónő...

Korunkban egyre nehezebb feladat az idősek megfelelő ellátása, amely ma már társadalmi összefogás nélkül elképzelhetetlen. Különösen nagy szüksége volna az idős embernek a biztonságos családi háttérre, ami mostanában egyre kevesebbnek adatik meg. A családok elszakadtak egymástól, megszűntek a „nagy család”-ok, ahol több generáció élt együtt, ahol az idős ember nemcsak megtűrt személy, hanem tekintélye is volt. Ez részben a szűkös lakáviszonyoknak, részben az alacsony béreknek tudható be, hiszen sok esetben két gyerek mellett a nagypapa, nagymama eltartása megoldhatatlan.

Más kérdés azonban, hogy a családok egy része – tapasztalatok szerint egyre nagyobb része – nem érez elég felelősséget idős családtagjai iránt. És itt nem az anyagi támogatásra, sokkal inkább az érzelmi támasz hiányára gondolok. Egy-egy hétféle látogatás, születésnap köszöntés, pár szál virág feledtetni tudja, feledtetni tudná a magányosan eltöltött napokat, heteket. Olyan érzelmi feltöltődést tesz lehetővé, ami segít elviselni a hétköznapi esetleg súlyos anyagi gondjait is.

Varga Gyöngyvér

Chairil Anwar:

Őrszem az éjszakában

Báharak, Riváinak

Száll az idő. Nem tudom, merre száll, miért s mi lesz belőle. Vad, harcias fiatalok s erős, sasszemű vének azt gondolják, hogy a szabadság itt tündöklök körülöttünk, ahogy a csillagok égnek körülöttem most, mikor itt járok fel-alá őrhelyemen a senki földjén, Az olyan embert szeretem, ki élni mer, s az éjszakát akarja fölledezni, s az álmokat, melyek száraz por-felhőkben nőnek. Száll az idő. Nem tudom, merre száll, miért s mi lesz belőle.

(Faludy György fordítása)

Pohánka – mínusz 9000 DM-ért

Ismét levizsgázott a magyar kereskedelem. No nem éppen hajódaru vagy villamos mozdony adásvétele kapcsán, hanem egyszerű növényi magból eredően. A pohánkáról van az alábbiakban szó.

A pohánka hajdina, közönséges magyar néven nevezve. Bár ősünk pohánkának tudták ezt a magot, amelyből jófajta kását lehetett főzni. Ez a növény – Fagopyrum – a keserűfű-félékhez tartozik. Éppen ennek okán lett a szája íze keserű néhány szekszárdi szövetkezeti vezetőnek?

De nézzük a történetet.

Az természetes, hogy az egyes városok – például Szekszárd – kereskedői előtt is kinyílt a világ. Ott vesznek árut, ahol jó a portéka, kedvező az ár, s van piac is. Így találtak rá egy Somogy megyei termelőszövetkezetre, amely ajánlotta a pohánkáját. Nem is keveset.

Nosza, a szövetkezeti vezetők kezdték kutatni a piacot. Találtak egy hamburgi céget az NSZK-ban, amelynek vezetője

történetesen magyar származású. Telefon, telex, telefax. Személyes tárgyalás a német-magyar cégvezetővel. Aztán ismét utazás Somogyországba. Parola, tenyércsapkodás. Az üzlet megkötött. Szóban-parolában.

Írás nem készült.

Megy a telex Szekszárdról Hamburgba: oké az üzlet, ekkor meg ekkor jöhetnek a kamionok. Mivel hogy negyven tonna pohánkáról volt szó. Jöttek is a kamionok szelvésszes sebességgel, egy nap alatt megezték az aszfaltot Hamburgtól a somogyi térszig.

Nix pohánka, kaufen, másnak adtuk – mondták a magyarok és megmutatták az üres magtárt. Valóban, a pohánkának csak a pora volt, egy lapátnyi, kupacra való mennyiségben. A kamionos hergottozott vagy egy fél órányt, aztán keresett egy telexet, mert a térszék persze ilyen hírközlője nincs, míg társa a telefon mellé ült. Végre elkapták a főnököt, aki Hamburgból ugyancsak szakramentumozott.

Telefon- meg telexüzenetektől lett forró a drót. Keresették a szekszárdi szövetkezet Baranya megyei központját is. Magyar-német szavak keveredtek innen is, onnan is. Hiába. Nincsen pohánka. Kamionoknak az utasítás: curük.

Aztán a tárgyalás folytatódott. A helyi szövetkezet vezetője azonnal helyszínre utazott, de ott csak szétárt karú szövetkezeti vezetőket talált. Nincsen pohánka.

Eladták a parolaszerződésnél jobb áron.

Ígazuk volt.

Ígaza volt a német kereskedőnek is, aki ha már pohánka nincsen, akkor a fuvarköltséget fizessék ki. Ez pedig a két kamion ide-oda futásáért pontosan kilencezer DM-ba került. Nem nagy pénz, de keserűvé tette a kereskedők száját. Talán azért is hívják ezt a hajdínát a keresűfélék között is keserű magnak. Mert ez az üzlet keserű volt, nem édesítette a szövetkezetet a negyven tonna pohánka hasznából. Ellenkezőleg – majd mi valami más cikknél lerójuk a kilencezer márkából ránk eső részt –, lehet, hogy csak fillérenként.

Pálkovács Jenő

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ 8.20: Eco-mix. Gazdasági magazin. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Népdalkörök és cite-rakozások. 11.36: Szép remények. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. Középhullámon: 14.05: A 137. zsolttár. Örkény István novellája. 14.29: Beszélni nehéz. 14.39: Részletek Vladimir Cosma: Dublin rózsái című filmzenéjéből. URH sávon: 14.00—15.00: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 15.00: Zengjen a muzsika. 15.30: Udvardy Tibor operetfelvételeiből. 16.00: Tizenhat óra — Hírmagazin. 16.15: Éneklő Ifjúság. A budapesti Martos Flóra Gimnázium kórusa énekel. 16.27: Amikor én majd... 17.00: Olvastam valahol. 17.20: Beszélgetésünk zenéről. 17.40: Mi lesz veled Budapest? Középhullámon: 17.55: Ipar-gazdák. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. URH-sávon: 17.55—19.15: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 19.40: Háttérbeszélgetés. 19.50: A külpolitikai rovat műsora. 20.10: Zeneszerzők a mikrofon előtt. 20.55: Rádiódokumentumok — 1956. 22.00: Hírvilág. 22.30: A kilencvenes évek. 22.40: Fialatok stúdiója. 23.10: Mérték.

PETŐFI RÁDIÓ 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Böngészde a zenei antikváriumban. 10.05: Hajszálygökörek. 10.20: A Rádió Dalszínháza. 11.05: Családi tükör. 11.40: Nyisd ki, asszony... 12.10: Nótamuzsika. 13.05: A tegnap slágereiből. 14.00: Boldog születésnapot! 15.05: Pihe-nőd. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ótodik sebes-ség. 18.30: Pop-regisztr. 19.05: Garázs. 19.35: Egy hajóban. Veres István utitára: Demszky Gábor. 20.05: Albumajánlat. 21.05: Közkívánatra. 22.05: Az Ifjúsági Rádió bemutatja. Ne fél-jünk a farkastól! 23.20: A dzsessz története. 0.14: Virágénekek.

BARTÓK RÁDIÓ 9.08: Új lemezeinkből. 10.30: A magyar nyelv századai. 10.45: A kutya. 11.03: Cimarosa: Pygmalion. 11.34: Kamaraze-ne. 12.44: Az Orosz Állami Énekkar énekel. 13.00: Ardabiola, a csodanövény. 13.50: VII. Debreceeni Nemzetközi Katonazenekari Fesztí-vál hangversenye. 14.18: A Berliini Rádió szim-fonikus zenekarának hangversenye a Berliini Fil-harmónia hangversenytermében. 16.05: Hang-versenyek Moszkvából. 17.42: Zenekari muzsika. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Törd a fe-jed! 19.20: Bioszféra expedíció. 19.35: Men-delssohn: d-moll tőr. 20.05: Kapesoljuk a Bu-dapesti Kongresszusi Központot. Közben: Kb. 21.15: Helytörténeti múzeum Debrecenben. Kb. 21.35: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 22.30: Új kompakt-lemezeinkből. Kb. 23.10: Partiták és intrádák. 23.20: Nikolaj Gjaurov operadriákat énekel.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Autórádió. 9.40: Hobby. 9.50: Párizsi magyar figyelő. 10.00: Hírek. 10.10: Emberek, művek, események. 10.40: A technika világa. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli ha-rangszó. 12.10: Az élet megy tovább. 12.40: Történelmünk útja. 13.00: A Mai nap és műsor-ismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Könyvismertető sorozat. 14.00: Hírek. 14.10: Emberek, művek, események. 14.40: A technika világa. 15.00: Hírek, műsorismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: Az élet megy tovább. 16.40: Rá-diógyetem. 17.00: Hírek. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Könyvismertető sorozat. 19.00: Hírek. 19.10: Kommentár nélkül. 19.40: Könyvszemle. 20.00: Hírek. 20.40: Tallózás magy folyóíra-tokban. 20.50: Mérlegen. 21.00: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Autórádió. 23.00: Hírek. 23.10: Kommentár nélkül. 23.40: Könyv-szemle. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtó-szemle. 0.25: Tallózás magyar folyóiratokban. 0.35: Mérlegen. 0.45: Műsorzárás.

TV1 9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétómia nyug-dijasoknak. 9.10: Eddy Toussaint baletgyűtte-se. Kanadai film. 10.05: ZOOM — Your English Magazin. 10.35: Stúdió '89. 11.20: Képzőmű-vészet. 17.15: Hírek. 17.20: Déli videósajtó. 17.30: Hí-rek szlovák nyelven. 17.35: Legyen a vendégem. Rátonyi Róbert műsora. 18.10: Betűrek-lám. 18.15: Új Reflektor Magazin. 19.05: Rek-lám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Az öreg. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. 21.05: Reklám. 21.10: Új Világ. Külpolitikai képes krónika. 21.55: Zenés TV-Színház. Holminov—Csehov: Lakodalom. A vígopera tévéváltozata. 22.50: Híradó 3.

TV2 17.00: Képzőművészet. 17.15: TV2. 17.45: BUMM!!! 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekek-nek. 18.45: TV2. 19.00: Az idő és a szél. Brazil tévéfilmsorozat. 19.50: TV2. 20.30: Főszerep-ben a színész. Jack Lemmon. Amerikai film. 21.00: Híradó. 21.20: TV2. 21.30: Napzárta. 22.15: Mozart. Adagio K. 261. 22.25: TV2. 22.50: Felkínálom. Kb. 23.35: TV2.

RTL PLUS 6.00: Halló Európa — Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: Ba-retta. 11.45: Ragazzi. 12.30: Komolyzene déli-dőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebu-tik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: Knight Rider. 15.00: Színészkedések. NDK-filmsorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: A Springfieldek története. Család-sorozat. 16.50: Gazdagok és szegények. Család-sorozat. 17.15: Játékshow. 17.45: Pronto Salva-tore. 17.55: Hírek. 18.00: New York őrangyala. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.10: Karlchen. 19.12: Időjárás-jelentés. 19.20: A U. S. S. Geor-geon repülőgéphordozó. Akciófilmsorozat. 20.15: A vidám búcsújárás. NSZK-filmvígjáték. 21.55: Szűrőgyűjtemény. 22.00: Der Spiegel. Filmsorozat. 22.50: Hírek. 23.00: A hét. 0.05: Bergerac. Krimisorozat. 0.55: Aerobic. 1.00: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Hírek. 7.05: Idő-járás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 7.58: Idő-járás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei kon-certek, klipek. Közben: 11.55 és 13.55-kor Eu-ropalia. 14.30: Forró drót. Könnyűzenei show klipekkel. 15.30: Take Off. Könnyűzenei műsor. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Transmission. Fialat zenei tehetségek be-mutatása. 19.30: Időjárás. A tavalyi év sorozataiból. 20.00: Super vakációk. 20.30: Der Spiegel. 21.00: India arcai. 21.30: A világ ma. 22.00: Hí-rek, időjárás. 22.10: Europalia. 22.15: Európai üzleti hírek. 22.45: Nemzetközi hírmagazin. 23.15: Az ITN hírműsora: a hét eseményeinek elemzése. 23.45: Der Spiegel. 0.10: Hírek, idő-járás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. A tavalyi sorozatokból. 2.00: Műsorzárás.

TV5 16.05: Hírek. 16.13: Kuba, 30 év eltel-tével... 17.10: Esély a daloknak. Pascal Sevran varietéje. 17.30: Konyhatükkök. Michel Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetél-kedő. 18.20: Pihenődíj. Gyermekműsor. 19.00: Hegymászók magazinja. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Köztérítő. Cla-ude Sérillon magazinja. 21.30: Kanada kétkeré-ken. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Szent este. Varieté. 22.55: Ex libris. Iro-dalmi magazin. 0.55: Műsorzárás.

SATI 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Közkórház. Családsoro-zat. 9.20: Szabadidős ötletek. 9.30: Műsorelőze-tes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Megbé-lyegezve. Amerikai westernfilm. 12.15: Diva-töltetek. 12.25: Szerencsekerék. 13.00: Tévé-társaság. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Niklas, a flandriai fiú. Rajzfilmsorozat. 14.30: Egész-ségvédő ötletek. 14.40: Közkórház. Családsoro-zat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Örült vadnyugat. Wes-tem sorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Piaci ötle-tek. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Az Enterprise űrhajó. Sci-fi sorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Sze-rencsekerék. 19.30: Fantáziasziget. Fantáziaso-rozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Spenser. Krimiso-rozat. 21.25: Hírek. 21.30: A tettes ismeretlen. Angol bűnügyi film. 23.05: Hírek. Sport. Időjá-rás. 23.15: Vigyázat, magasfeszültség! Krimiso-rozat. 0.25: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: TV-naptár. 8.30: Pipi a Hosszú Harisnya. 9.00: Isko-latelevízió műsora. 10.30: Hírek. 10.35: Isko-latelevízió műsora. 12.30: Hírek. 12.35: Műsor-ismertetés. 12.40: Elmulasztották — nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program — ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: TV-napló II. 17.35: Sorozat gyerme-keknek. 18.05: Számok és betűk. 18.25: A fekete doboz. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: A mai sport. 20.00: Modern idők. 23.05: TV-napló III. 23.25: Angol nyelvű hírek. 23.30: Éj-szakai program. 1.30: Hírek. 1.35: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 16.25: Műsorismertetés. 16.30: Hírek. 16.35: TV-naptár. 16.45: A világ végte-lenjében. 17.15: Iskolatelevízió műsora. 18.15: Zágrabi panoráma. 18.30: Karlovaci, siseki, gopici, bjelovari és varazdini körzeti program. 19.30: TV-napló. 20.00: Az aranyláger I. rész. 21.30: Hírek. 21.35: Időjárás. 21.45: Tudu-mányos fórum. 23.15: Az aranyláger II. rész. 0.15: A csütörtöki műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

FILMTIPP

Aki kiütötte Gorbacsovot is avagy A nagyon különleges ügyosztály hőseinek mozifilmje: **Csupasz pisztoly** — Színes, szinkronizált amerikai film — 1988. Írta: Jerry Zucker, Jim Abrahams, David Zucker. zene: Ira Newborn. Rendezte: David Zucker. Főszereplők: Leslie Nielsen (Frank Drebin); Priscilla Presley (Jane Spencer).

Ha valakinek ismerős az alkotógárda, nem téved. Az Airplane és a Top Secret című mozifilmek, illetve a Nagyon Különleges Ügyosztály című tévésorozat alkotógardejéről van szó. Nem is kellene tovább ajánlani a filmet, hisz az előző három cím magáért beszél. Aki azonban nem tájékozott az amerikai filmkomédiákban jó ha tudja bővebben élelmet kell magához vennie annak, aki beül a moziba megnézni a filmet, ugyanis a névetés miatt több kilogrammot fog leadni mindenképpen. A film egy politikai paródia is egyben, hisz az elején Gorbacsov, Kadhafi és Arafat is egy asztalnál ül, és különféle terrorcselekményeken török a fejüket, mikor beront — mintegy James Bondként — az eddig hallgatkozó Drebin nyomozó és mindenkit hatástalanít. Visz-szatérve Los Angelesbe, hírül veszi, hogy barátját lelőtték Vincent Ludwig emberei. Természetesen szembeáll vele, és összeméri erejét Ludwiggal.

Időközben összeismerkedik ellenfele szép személyi titkárnőjével majd románc szövődik közöttük.

A rendőrség fülest kap, hogy a hamarosan a városba érkező II. Erzsébet királynőt akarja Ludwig meggyilkol-tatni. A királynő életét csak Drebin hadnagy tudja megmenteni.

A film története röviden ennyi. De ez csak a szikár keret. A film, amely szenzációs humorérzékkel elkészült, erre a keretre épül. Az arc, a szemek mimikája, a mozdulatok mind-mind a humor kiapadhatatlan forrásai. Szinte minden képben találhatunk egy-egy geget, melyek sodorják a cselekményt, s melyek emlékeztetnek egy-egy régi filmre, jelenetre, ám amerikanizmusa miatt sok olyan mozzanat található az egész filmben, mely inkább csak az amerikai nézőnek jelenthet valamit. Persze ez nem azt jelenti, hogy mi, eu-rópaiak ne élvezhetnénk a filmet. Sőt! Örömmel mondhatom, hogy az amerikai humor ezen megnyilvánulása a legjobbak közé tartozik. Az alkotók ezzel a filmjükkel csak öregbíteték hírnevüket — melyet a Top Secrettel és a többi filmmel szerettek — humor klasszikusai között.

Írta és összeállította:

Fejes Imre

Leslie Nielsen a Csupasz Pisztoly főszereplője

A DÁTUM ÉS A DUNA FILM KÖZÖS JÁTÉKA

A játék ezúttal a Csupasz pisztolyhoz kapcsolódik. A Jane Spencert alakító női főszereplő néhai férje 1978-ban halt meg. Nagyon híres rock and roll előadó volt. A kérdésünk ki Ő?

SEGÍTSÉG: „Szél hozott, szél visz el.”

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: megjelenést követő 1 hét

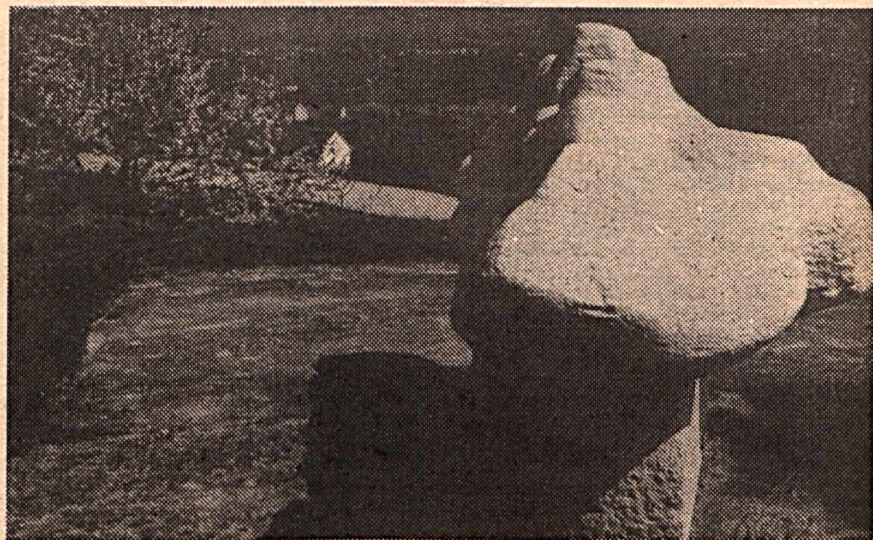
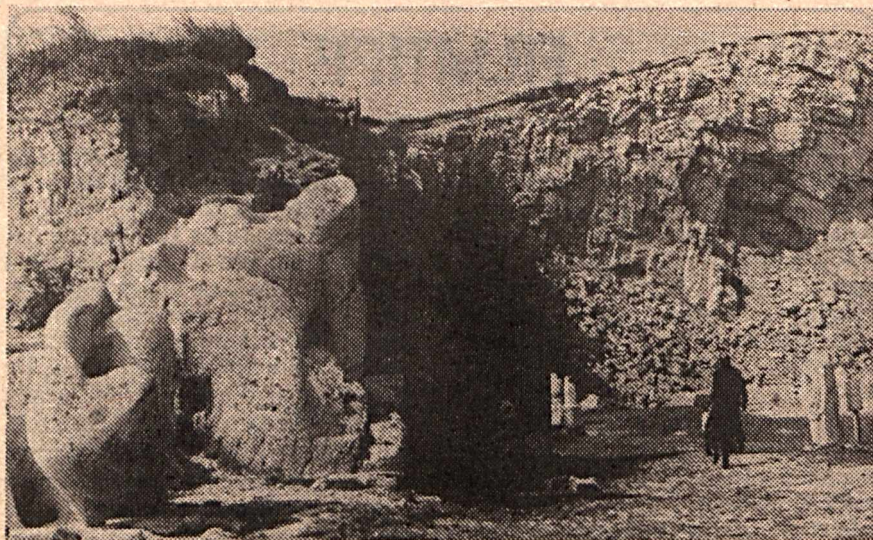
CÍMÜNK:

DUNA FILM — DÁTUM KÖZÖS JÁTÉK

SZEKSZÁRD-7100

BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 7.

NYEREMÉNYEK: A CSUPASZ PISZTOLY PLAKÁTJAI.

Baranyában, a Mecseken is túl, a Villányi hegység legmagasabb csúcsa a Szársomlyó-hegy, vagy ahogyan a nagyharsányiak ismerik: az ördög-szántotta hegy. A XIII. századból említik Szársomlyóként. Névadója maga a hegy: a szár kopárt, kopaszt, a somló somost, somcsérjést jelentett. De mitől lett ördög-szántotta?

A község lakóinak mesés magyarázataiból íme az egyik: élt egyszer Nagyharsányban egy öregasszony, és egy világszép lánya, akit úgy hívtak: Harka. Az ördög szemet vetett a lányra és feleségül kérte. Az öregasszony nem akarta adni a lányát, de ellenkezni sem mert az ördöggel, feltételhez kötötte a házasságot. Ha egy éjjel, kasszóiig felszántja az ördög a falu fölötti kőhegyet, övé a lány. Ráállt az ördög, befogott az ekébe hat pár fekete macskát és este szántani kezdett. Kiment éjjel az öregasszony, s mert az ördög majdnem az egész hegyet felszántotta már, megjijedt. Maga kezdett el kukorékolni, mire felébredt az összes kakas, és azok is kukorékolni kezdtek. Az ördög meg haragra gerjedt, hogy nem tudta megszerezni a lányt, elhajította az ekéjét (abból lett a beremendi hegy) kirázta a földet a bocskoraiból (abból lett a Siklósi hegy), majd nagyot ugrott és bebújt a földbe. Ahol eltűnt, ma is kénes forrás fakad, amelyet a lány után úgy hívnak: Harkány. A macskák körme nyoma ma is ott van a sziklákon...

Aki nem éri be a szép mesével, tekintse át a földtani képződmények keletkezésének történetét.

Hogy a Szársomlyó érdekesen szép, az csak annak lehet vitás, aki maga nem győződött meg róla.

Kőzetanyaga nagy tisztaságú mészkő. Az idősebb, jura időszakban keletkezett. Olyan formán, mint amikor egy tocsa vékony jégrétegét törjük össze a cipőnk orrával, és a vékony jégtáblácskák egymásra csúsznak. A kibillent mészkőpikkelyek peremén járunk, tehát az ördög-szántás nem más.

A déli meredek lejtőn, a többlet napsugárzás teszi lehetővé, hogy zordabb időszakban is átteleljen itt az élővilág. Olyan melegigényes fajok is, amelyek ma már csak tőlünk távol, a Balkánon jellemzők.

A Szársomlyó híres kincse a magyar kikerics. Csak itt terem. Márciusban tömegesen virít, május végére már nyomát sem látjuk a felszínen. Veszélyeztetettsége krónikus. Az ördög-szántás gyeppjét – egyebek közt – erőteljes fűcsomók, árvalányhaj és kisebb, merev levelű csenkesz-fajok alkotják.

Ismeretlen természetszépségeink

Szársomlyó és szoborpark

Márciusban szembetűnők a talajban, a talajon élő állatok leggyakoribb képviselőinek jelenléte: a haragos sikló (méregmirigye nincs!), a fűrészlábú szöcske, a kígyászölyv és a sarlós fecske vagy a gyurgyalag és a magyar aknászpók.

Ha az éjszakát nem is, a sötétedést érdemes kivárni a hegyen. Este aktív a sziklagyepen fészkelő lappantyú, ilyenkor a lepkenél is csendesebben libeg. Napnyugaton láthatjuk a hegy kilométerekre elnyúló árnyékát a síkságon: ott már lement a nap. Nagy hatással van a klímára a hegy tömbje. Befolyásolja a szélirányt, hidegebb északi oldala extra csapadékot, harmatot juttat a környéknek. A meleg déli lejtő szikláinak kisugárzása ugyanakkor hőtöbbletet ad. A Szársomlyó megváltoztatja a helyi zivatarok vonulási irányát, és ez itt, a jégkároktól gyakran sújtott vidéken különösen fontos. A hegyecsúc közelében két aknabarlang bejárata nyílik. Az egész hegy olyan mint egy óriási szivacs, a járhatónál kisebb üregek fogadják be, vezetnek le a csapadékot a mélybe. A fedetlen karszfelszín a harkányi források hidegvízbazisa. Maradjunk még a hegycsúcson! A magassági pont egy épület omladékán, egykori várfalon áll. A tatárjárás után épült vár Balog Miklós, majd Lőrinc nádor fia birtokában Siklósnál jelentősebb erősség

volt. A hegy északi oldala – ami nem kopár, mert erdő borítja – pedig ma is a Várerdő nevével viseli.

A hegy gerincén haladva az út lassan ereszkedik kelet felé. Mintha egy lustán elnyúló ósgyík pikkelyes hátán járnánk, és a hegy vége a keleti „kőfej-tő”, amely legszebb szabadtéri múzeumaink egyike: a Szoborpark. Kőfaragó szerszámoktól hangos, szabadtéri műterem, ahol a Nemzetközi Szobrász Szimpózium hazai és külföldi művészei dolgoznak. 1967 óta létezik a különös múzeum. Kísérletező szobrászok monumentális kőalkotásai népesítik be a felhagyott kőbányaadurt. Kísérleti műhely, ahol a kiváló helyi szürke mészkövet, gránitot, márványt, olykor betont is felhasználva évről évre változó képet adnak a bemutatónak a magyar, lengyel, japán, német, osztrák, argentin alkotók. Bocz Gyula, telepalapító művész ósállatokat idéző formákat alakított ki a felszínre bukott sziklából. A teret Colin Foster „Kapuja” és füves lejtő zárja. Fellette Farkas Ádám óriásainak kezei „morzsolják” a sziklát. A „szobrászbányában” további megcsodálható vagy vitára ingerlő alkotásokat találunk, mindenképpen agymunkára serkentő intellektuális élmény.

Úgy vélem, tisztességtelen lenne, ha Nagyharsányról, a Szársomlyó déli lábánál szunnyadó, a viszonylagos

szélvédettséget élvező, a mintegy 1890 lakosú községről nem tennék említést. Ugyanis történelme számos dologban összecsengő a felette „örkdő” kopasz-heggyel.

A régészeti leletek tanúsága szerint 3000 éve lakott terület, az időszámításunk előtti XI-VIII. századi, korai vas-kori urnasíros kultúra nyomainak tárták fel a község szélén. A hegy déli előterében emeltek várost a római birodalom telepesei. A város égetett téglái ma is megtalálhatók a szőlők és kertek talajában, és a templom alapjaiba, falaiba építve. Az első szőlőket is a rómaiak telepítették a kellemes klímát nyújtó hegy lábaihoz. Az akkori gazdaságról az országút mentén feltárt villa és fürdőépület romjai adnak képet. A rómaiak virágzó életének a népvándorlás vette végét, az V. század elején. A honfoglalás után telepedtek le a magyarok is. Nagyharsányban 1223-ban már bizonyosan templom állt, így joggal feltételezhető, hogy az – Szent István király rendelete szerint – a „minden tizedik falu templomának” egyike volt.

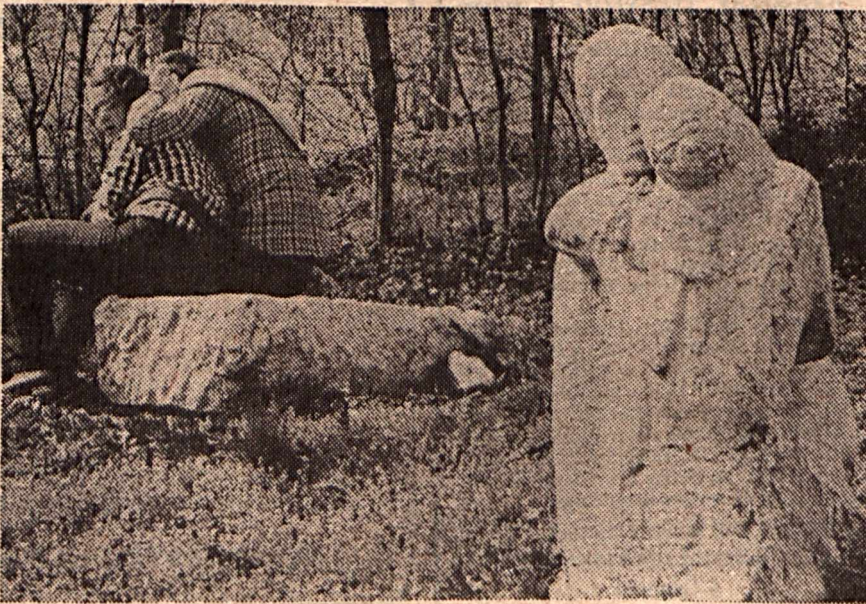
A nagyharsányi csata 300. évfordulójára állított kőtömb és emléktábla – bizonyosan meglepő tájékoztatásul – adja hírül (lényegében) a török uralom végét Magyarországon. Buda visszafoglalása után egy évvel vívták a csatát. A Siklóson gyülekező török hadsereget a nagyharsányi síkon ugyanaz a Lotharingiai Károly herceg győzte le, aki Budát visszafoglalta seregével.

Nagyharsány egyetlen műemlék református templomának karcsú tornya, az épület szép arányai messziről magára vonja a figyelmet. Jelenlegi külsejét a századfordulón kapta, erről tájékoztat a nyugati homlokzaton, a kapu felett olvasható évszám. Az eklektikus – neogótikus – külső alatt az eredeti román falak megmaradtak eredeti méreteiben. Kár, hogy a közeli kőbánya közelsége, a rezgéstől sérült robbantások rongálják az épületet.

Nagyharsánynak régi, poros sebe, a Szársomlyó oldalában tátongó seb, a mészkőbánya működése. Némi reményt ad, a bányászat már nem terjed tovább, nem pusztítja a régóta természetvédelmi területté „kiáltott” környéket.

Szársomlyó, szoborpark és a köztük „szoruló” Nagyharsány együttesen alkot az ország déli csücskében lánivaló szépet. Kie ez a szépség? Kár lenne vitakozni: mindannyiunké, és aki ebben hinni is akar:

Petőfi László
(fotó: czakó)

A két mester óvatos

Megyeri: „Ha győzünk, az ország újból rólunk beszél”

Nem túlzás állítani, hogy holnap az ősz mérkőzését rendezik a Mecsek-alján. Egy hétről hétre javul és a táblázat élére törő MTK lesz a PMSC vendége. Azé a PMSC-é, mely ismét nagyon együtt van, odahaza és idegenben egyaránt nagyon megbízható, kiegyensúlyozott teljesítményt nyújtott. A Pamacs a második forduló óta nem tud veszíteni. Megálljt parancsol-e a Verebes-legénység a piros-fehéreknek? Mennyire óhajtja a három pontot az MTK, s ennek érdekében mer-e a többi csapatnál többet kockáztatni a kontrajátékot a legjobban ért hazai csapat ellen? Vagy az eddigi sikerek hatására felbátorodik a PMSC és a támadójáték erősítése érdekében feladja a szokásos védelmi túlbiztosítást? Megannyi előre nehezen vagy egyáltalán nem megválaszolható kérdés. Persze, a tét nagysága miatt inkább nagy küzdelmet, mint sziporkázó játékokat lehet várni, hisz a gólt ne kapni elv vezérli majd a játékosokat mindkét oldalon.

Verebes József, az MTK mestere – amikor az esélyekről faggattam –, nem volt rá a jellemző módon optimista.

– Nagy taktikai csatára van kilátás, nehéz lenne jóslásokba bocsátkozni. Ismerjük a PMSC-t, új dologgal aligha lephetnek meg bennünket. Két játékbeli variációt dolgoztam ki ellenük, hogy melyiket játszunk, ez attól függ, hogy mire készítet bennünket a Pécs.

– A Videoton ellen például kikapcsolták a középpályás Csucsánszkyt és a csatár Petrest, ezzel ki is húzták a félérváriak méregfogát. Gondolja, hogy a két veszélyes pécsi ék, Lovász és Lehota semlegesítésével már az MTK-nak állna a zászló?

– Döntő lesz az ő semlegesítésük.
– Megvannak ehhez a hasonlóan gyors emberek?

– Igen. Van több olyan játékosunk, akiket alkalmasnak tartok hogy „kivegye” őket a játékból.

– Jován a sárgák miatt hiányozni fog, megsínyli a csapat?

– Nem hiszem, aki helyén játszik, pótolhatja. A PMSC-nek például gondot okozhat Balogh Gábor semlegesítése is, lehet, hogy nekik nagyobb veszteség az, hogy Bódog nem játszott, mint nekünk Jován.

Az MTK nyilván a három pontért utazik Pécsre, de a mágus hangjából valami olyasmi érződik, hogy egy ponttal már elégedett lenne, talán a Fradi ellen közelgő visszavágón akarja ellőni valamennyi töltegyét az MTK. Az őszi 0–4-ért nagyon revansot akarnak venni.

*

Garami Józsefnek, a PMSC mesterének nagyobb gondot okoz az, hogy a fiatal tehetség, Bódog kimarad, mint az MTK-nak Jován hiánya. Fő a feje, hogy ki legyen a helyettes, hiszen annak várhatóan a jó fizikumú Balogh Gáborral kell megküzdenie.

– Nem tudom, hogy ki játszik Bódog helyén, még gondolkodom – mondta.

– Hogyan látja az esélyeket?
– Tipikus háromesélyes mérkőzés. Minden lehet. Az MTK többféle arcát mutatta az ősszel, nem lehet tudni, hogy mit vonultatnak föl. Az utóbbi időben inkább ők is a kontrákra építettek, és ez bejött nekik.

– Képes lesz a PMSC a saját játékát produkálni, így az akaratait érvényesíteni?

– Ez sok mindentől függ. Például attól is, hogy miképpen reagálunk arra a számunkra szokatlan kemény játékra, amivel időnként az MTK operál, erre a játékosainknak nagyon fel kell készülni.

Megyeri Károly csapatkapitány a játékosársak véleményét is tolmácsolta:

– Nagy ellenfél az MTK, de mi játszunk otthon, s az is mellettünk szól, hogy nagyon együtt vagyunk, de így is nagyon nehéz lesz a győzelem megszerzése. Pedig nagyon akarjuk, mert ezután már az ország újból rólunk beszélne. No, és a prémium összege... nem mindegy, hogy egy pont vagy három pont.

Végzőra dr. Tüske Csaba technikai vezető, aki az ősz során nem egyszer kitűnő jónak bizonyult:

– Remek érzés lesz az ország jelenlegi legjobb csapatát megadásra készíteni...

A mérkőzés egy órákor kezdődik.

Bálint Gy.

További mérkőzések: Vác–Vasas, DVSC–Rába ETO (mindkettő 13 óra), Ú. Dózsa–Békéscsaba, Siófok–Bp. Honvéd, Csepel–Haladás, Ferencváros–Veszprém (valamennyi 17 órakor).

Tatán a női kézilabda válogatott

Két cél Rácz és György nélkül

Ráczot nem engedték el, György lemondta a válogatottságot.

– Hétfőtől Tatán gyakorol a decemberi, dániai világbajnoki selejtezőre készülő magyar női kézilabda válogatott. Szabó István szövetségi kapitány 18 játékost hívott meg az edzőtáborozásra, de két kiszemeltre nem számíthat: Rácz Mariann osztrák klubja, a BEK-győztes Hypobank Südstadt erre a hétre még nem engedte el, György Anna viszont azért hiányzik, mert a szülés után még súlyfölséggel küzd, nem is nyerte vissza formáját, s ezért egyelőre lemondta a válogatottságot.

– Az október végi Elegant Kupán szerepelt keret csak minimálisan változott – mondta a kapitány. – A kapuban a ferencvárosi Szabó Annamária helyett a győri Szabó Hedvigre számítottak, míg a mezőnyben immár teljes értékű harcos a korábban sérüléssel, il-

letve betegséggel bajlódó angyalföldi Mezei Hajnalka és a debreceni Szántó Anna is.

Alig több mint három hét van hátra a világbajnoki selejtező torna rajtjáig. Mi a hátralevő napok programja?

– Ezen a héten Tatán vagyunk, aztán a következő időszakot már Budapesten töltjük közös gyakorlással. Szeretnénk volna szövjet klubcsapatokkal is edzőmérkőzéseket játszani, ez a terünk nem jött össze, így csak hazai ifjúsági fiú csapatokkal találkozunk, majd november 22. és 24. között háromszor is összecsapunk a világbajnoki ezüstérmes csehszlovák válogatottal.

Rácz-cal együtt még 17-en alkotják a keretet. Mikor jelöli ki az utazó 15 játékost?

– Valószínűleg megvárom a Cseh-szlovákia elleni mérkőzéseket s csak

utána döntök a Dániába utazó keret végleges összetételéről. Egyébként a három kapus helye biztosnak tűnik, a 12 mezőnyjátékos helyért viszont még 14-en versengenek.

Milyen célkitűzéssel vágnak az észak túrának?

– A minimális cél egyértelmű: ki kell vívni a nyolc közé jutást, hogy jövőre ott lehessünk a Koreai Köztársaságban, a világbajnokságon. A másik terv: szeretnénk bejutni a legjobb hat közé, a 3–6. hely elérését pályázzuk meg.

A Tatán készülő névsora: Hoffmann Beáta (Építők SC), Szabó Hedvig (Győri Sportközpont SE) – kapusok, Kántor Anikó, Szabó Edina, Erdős Éva, Deli Rita (Bp. Spartacus), Szilágyi Katalin, Bocsiné Jéddi Mária, Dörneré Csapó Erika, Szántó Anna (Debreceni VSC), Horváth I. Ildikó, Kőköny Beatrix (Építők SC), Horváth II. Ildikó, Feketéné Kovács Éva (BHG SE), Kocsis Erzsébet (Dunaújvárosi Kohász), Mezei Hajnalka (Vasas) – mezőnyjátékosok.

II. nemzetközi szupermaraton

A Pest Megyei Művelődési és Sportosztály az Expressz hirdetési újság támogatásával rendezi meg az 50, illetve 100 km-es távú futóversenyt, folytatva ezzel az 1984-től élő hagyományokat. Tavaly írták ki először a magyar nemzetközi szupermaraton bajnokságot csökkentett hosszúságú távokra, ezt ismétlik meg most.

Szombaton reggel a Gödöllői Agrártudományi Egyetem sportszarnoka elől reggel 7 órákor indul a mezőny, amelyben nem lesz ott a címvédő Kovács Attila. Őt – mint ismeretes – a Nemzetközi, illetve a Magyar Atlétikai Szövetség öt évre eltiltotta a versenyzéstől, mert rajthoz állt egy dél-afrikai rendezvényen. Bár a hétfői viadal szervezői között vita alakult ki arról, hogy az eltiltás vonatkozik-e egy ilyen típusú versenyre is, végül úgy döntöttek, hogy nem kockáztathatják az esemény legitimitását, és nem engedik elindulni a címvédőt a magyar bajnokságon.

Eddig több mint hatvanan jelezték részvételüket, köztük 3 nyugatnémet, 1 keletnémet, 1 jugoszláv, 2 lengyel, 1 indonéz, 2 francia, 2 bolgár és 3 szövjet sportoló. A szervezők azt remélik, hogy végül a százat is meghaladja az indulók létszáma.

Mintegy a sajtótájékoztató slusszpoénjaként bejelentették, hogy jövőre e verseny felváltja a Bécs és Budapest közötti viadal, amely előreláthatólag októberben kerül megrendezésre. A mostani rendezvény első hat férfi, illetve első három női célbaérkezője jövőre ingyen vehet részt a két főváros között lebonyolításra kerülő futáson.

Edzőmenesztés Pakson

Az NB II Nyugati csoportjában sereghajtó Paksi SE labdarúgó szakosztályánál edzőváltás, pontosabban edzőmenesztés történt. A játékosok követelését, miszerint Vábró Józseffel nem kívánják együtt dolgozni a hátralevő időszakban, ha hosszas viták után is, de elfogadta a szakosztály – és az egyesület – vezetése, így az edzőt menesztették, és keresik az utódját.

Játékosok törtek pácát egy edző fölött. Annak ellenére, hogy Vábró alkalmatlanságát konkrétumokkal nem sikerült igazolni vagy bizonyítani, mincs kárva, hogy igazuk van. Az igazság általában nem leketén-lehéren létezik, de... A játékosok a sikertelen szereplés okait kutatva végeztek-e valamiféle önvizsgálatot? Vajon a keret döntő többsége a feljutással automatikusan NB II-es fűballista is lett?

Élek a gyanúperrel, hogy nem...

–bégye–

Nem sikerült a továbbjutás

Csak második lett a magyar női teniszválogatott a fedettpályás csapat Európa-bajnokság D-csoportjában, így nem sikerült kivívnia a továbbjutást.

A koppenhágai tornán, amelyen öt nemzeti együttes vett részt, a magyarok az elődöntőben 2–1-re nyertek a norvégok ellen. A két győzelmen Noszály Andrea és a Szikszay Réka, Csurgó Virág páros osztozott. A vasárnapi fináléban aztán 2–1 arányú vereséget szenvedtek a dánoktól, csak a Szikszay, Csurgó duó tudott nyerni.

A harmadik helyet Románia szerezte meg, miután 2–1-re diadalmaskodott Norvégia ellen.

A végeredmény: 1. Dánia – feljutó, 2. Magyarország, 3. Románia, 4. Norvégia, 5. Luxemburg.

Köszöntjük

ZSOMBOR

nevű kedves olvasóinkat

Zsombor régi magyar személynévből származik.

A krónikák szerint az erdélyi Gyula vajda apjának neve volt. Eredete tisztázatlan. Talán bolgár-török és jelentése: bölény.

A Nap kél: 6.38 óraker
nyugszik: 16.18 óraker

A Hold kél: 13.47 óraker
nyugszik: 0.09 óraker

Változékony idő

Időnként felszakadozik a felhőzet, de sokfelé várható eső, záporosó. Ejszaka párák lesz a levegő, helyenként köd képződik. A Dunántúlon időnként megerősödik az északi, másutt néha megélénkül a délkeleti szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában 1 és 6, a legmagasabb nappali hőmérséklet 9 és 14 fok között alakul.

Tizenhárom magyar iparvállalati, egyetemi és banki szervező sikerrel fejezte be a Szakutáraszervezési Vállalatnál az első hazai, tervezéssel és irányítással foglalkozó szaktanfolyamot, amelyet a REFA, NSZK-beli munkatudományi intézettel együttműködve rendeztek meg. Valamennyien oktatói oklevelet is kaptak, s így a jövőben már ők is taníthatnak a hasonló szervezői tanfolyamokon. (Egy-egy ilyen szaktanfolyamra a vállalatok szervezőik képzésére 70 ezer forintot fizetnek be, míg a nyugatnémet oktatók által vezetett tanfolyam részvételi ára ennek legalább a kétszeresébe kerülne.) A Szakutáraszervezési Vállalat és a REFA több éve tartó együttműködése nyomán már 330 magyar vállalati szervezőt képeztek ki a REFA egész világon meghonosított módszerével. A tervek szerint néhány éven belül 2000 hazai vállalati szervező kap majd hasonló alap-, illetve szakképzést.

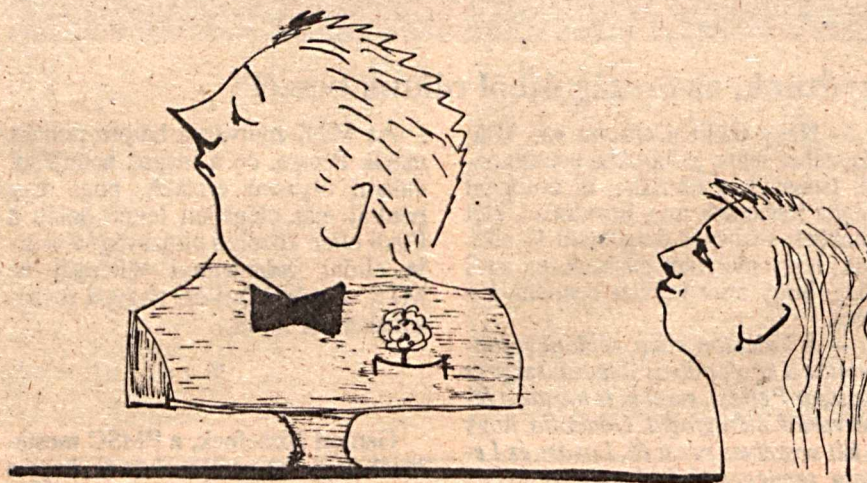
Pécs után Győr, Szeged is

Közérdekű tájékoztatást segítő különleges számítógépes információs hálózat kiépítését kezdte meg a „Korrektpartner” (Kopa) magyar-osztrák Kft., Pécsen. A forgalmas Konzum áruház kirakatában már működik az „infopont” elnevezésű új rendszer első tájékoztató állomása. A kirakatüveg megjelölt pontjainak érintésével vezérelhető számítógép szolgál közhasznú információkkal. Képernyőre kiírt választ ad a helyi közlekedéssel, kereskedelemmel, kulturális- és sporteseményekkel, az egészségügyi szolgálattal, közüzemi szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdésekre.

Az infopont hálózat első láncszeme Pécs, később azonban Győrött, Szegeden, Szentesen, Szekszárdon, Baján, Komlón, Hódmezővásárhelyen, majd a Balatonnál és a fővárosban is megjelennek a legforgalmasabb utcák egyes kirakatainak üvegén át vezérelhető, tájékoztató képernyők.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | November 8: Zsombor

Sikeres férfi

Hol a deli Zsombor áll –
Minden lány ott somfordál.

„Büntető hadjárat” Párizsban

– Megkezdődött a „büntető hadjárat” a francia fővárosban: a párizsi rendőrök hétfőtől kezdve nagyobb összegű büntetést szabnak ki a tilosban parkolóra, gyakrabban vontatják el a tilos helyen álló gépkocsikat, a különösen sok gondot okozó autósok pedig számolhatnak azzal, hogy tilos parkolásukért még jogosítványukat is

bevonják. A főváros rendőrfőnöke jó előre bejelentette, hogy megszigorítják a büntetéseket.

Két héten át a rend őrei még csak figyelmeztető cédulákat tűztek azokra a gépkocsikra, amelyeket gazdáik tilos helyen hagytak. Most azonban már nincs irgalom: a vétkeseknek fizetniük kell.

SZDSZ iroda Veszprémben

A Szabad Demokraták Szövetsége aláírásgyűjtő akciójával a nyilvánosság reflektorfényébe került – s ez nemcsak a népszavazási kezdeményezéseiket támogató kétszáz ezer aláírásban nyilvánult meg, hanem abban is, hogy mind többen érdeklődnek az SZDSZ-hez való csatlakozás iránt. A Szabad Demokraták Szövetsége veszprémi csoportját is sokan keresték fel az utóbbi napokban, hetekben. A megnövekedett ügyfélforgalom szükségessé tette, hogy önálló pártirodát nyissanak a városban. November 6-tól kezdve az SZDSZ veszprémi csoportját a tevékenységük iránt érdeklődők a József Attila utca 26. földszint 1. sz. alatt kereshetik fel hétfő, kedd, szerda és csütörtöki napokon, délutánként fél öt és fél hét között. Telefonszámuk a felfogadási idő alatt: 80/22-551. A csoport postacíme változatlanul 8201 Veszprém Pf.: 56. Heti egyszeri összejeveteleiknek pedig továbbra is a megyei művelődési központ ad otthont – az új iroda tehát elsősorban az adminisztratív teendők elvégzését szolgálja.

Megállt az idő

Veszprémben nemzeti követelésre már korábban lekerült a tűztorony csúcsáról a vörös csillag. Az egyetem épületéről – a rektor elvtárs helyett – egy bátor fiatalember távolította el. Az órája nem állt meg. Megállt ellenben az idő az Észak-Dunántúli Áramszolgáltató Vállalat fundamentalista berkeiben. Az üzemigazgatóság székházán a nemzeti lobogó mögött még november 7-én reggel is ott csúfoskodott a vörös zászló.

- b. z.

Pályázat

Egy egymillió, valamint egy 500 ezer forintos díjat ajánlott fel a Budapest Bank az Országos Egészségvédelmi Tanács minapi ülésén egy városi, illetve egy községi tanács számára. A pályázat célja az, hogy országsszerte ösztönözze az egészséges életmódot magukénak valló közösségek alakulását. A „Budapest Bank az Egészséges Magyarországért” díjat elsősorban az egészséges táplálkozással – különösen a gyermekélelmézzel – kapcsolatos, valamint a magas vérnyomás megelőzését szolgáló életmódbeli elemeket tudatosító programok indítói nyerhetik el. Részt vehetnek a pályázaton a szenvedélybetegségek megelőzésére vonatkozó, illetőleg a nemdohányzók és a kismamák védelmét célzó programok kidolgozói; továbbá a mentálhigiénés és életvezetési-életmódbeli tanácsadásokat szervezők is. A pályázaton valamennyi községi, városi – Budapesten fővárosi és kerületi –, valamint megyei tanács részt vehet. Az érdeklődőknek pályázati szándékukat legkésőbb december 15-ig kell bejelenteniük a megyei és fővárosi Egészségvédelmi Tanács titkárnak. Az Országos Egészségvédelmi Tanács – a felkért szakértői kuratórium javaslata alapján – a jövő év decemberében dönt a díjak odaítéléséről.

Levél Nagyfáról

A nagyfai alkoholelvonó intézet szánylevőven beutaltja a napokban nyílt levelet juttatott el Németh Miklós miniszterelnökhez azzal a kéréssel, hogy intézetüket minősítsék át munkaterápiás intézetből munkaintézeté; Nagyfán ugyanis nincsen semmiféle, az alkoholizmussal kapcsolatos gyógyító munka, sem terápiás foglalkoztatás. Sürgetik, hogy az állam szüntesse meg az alkoholista megbélyegzést, s szabadulásuk után biztosítsanak számukra munkahelyet és újrakezdési segélyt. Az alkoholizmus elleni küzdelem irányítói egyetértenek e törekvésekkel: a kényszergyógykezelés ugyanis véleményük szerint sem hozhat igazi eredményeket az alkoholbetegek gyógyításában. Mivel az egészségügyi intézmények – az eddigi gyakorlat tanúsága szerint – az alkoholizmus problémájának megoldásában csak a rövid gyógykezelés időtartamára tudnak hatékonyan segíteni, az alkoholizmus elleni mozgalom az átmeneti intézmények: az úgynevezett védett szállások, védett munkahelyek kialakítására és a kisközösségi kezdeményezések ösztönzésére összpontosítja erőit.

Visszakapják pénzüket az adományozók

– Az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság közli: a külföldi gyógykezelésre elkülönített „OTSZ 232-90202-141 MNB” számlára eddig érkezett és a jövőben Balogh Nikolett nevére beérkező összegek felhasználásáról az adományozók döntenek. Miután a gyermek halála miatt a gyógykezelésre nem kerülhet sor, a főigazgatóság – a befizetők kívánságára – a pénzt az adományozóknak visszautalja. Kéri a befizetőket, hogy szándékukat írásban jelezzék a következő címen: Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság 1565 Budapest, Váci út 73, nemzetközi osztály. Telefon: 1 298-004 (Kocsis Gyuláné).

Kábeltolvajt fogtak

– A MÁV tájékoztatása szerint első alkalommal sikerült elfogni vasúti biztosító berendezésben kárt okozó kábeltolvajt.

Hétfőn Kisvárdán közelében figyeltek fel újabb száz méternyi vörösréz kábel eltűnésére. Az odaérkező műszerészek a hiánypótlás után azonnal a közeli MÉH-telepre szütek, ahol rátaláltak a lopott anyagra, és kiderítették: ki adta azt el.

– Összeütközött két tehervonat kedden hajnalban Komárom és Csémpusztai állomások között, Szöny megállóhelyénél. A baleset során személyi sérülés nem történt, ám több száz ezer forintos kár keletkezett. A helyreállítási munkák befejezéséig autóbusszokkal bonyolították le a személyforgalmat.

A MÁV illetékesei elmondták: valószínűleg személyi mulasztás okozta az összeütközést.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja
díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező
kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot bortűkben, bérmentesítés nélkül
az alábbi címre adják fel:

Vidéken: Postahivatal, helyben

Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

APRÓHIRDETÉS

Horoszkóp alapján, tanácsadás életvezetésre, probléma megoldásra, párkapcsolatra. Személyes fogadás időpontjának megbeszélése a 1-155-393 telefonszámon.

Zastava 4 éves jó állapotban eladó. Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 40-789.

Törpeharcsa folyamatosan kapható a Czikk Halas üzletben.

Gépjármű technikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígre kiadókban.

Eladom Plus/4 programkasszétát (60 kazetta, kazettánként kb. 50 programmal 2112 Verezegyház, Pf.: 28.

Vennék jó állapotú 1500-as Ladát 6-8 évest, esetleg 0 km-est, kp + részletfizetésre megegyezés szerint, szerződés kötéssel november végén. Ajánlatokat: Pálkásné Pusztaszabolcs, Jókai u. 12. sz.

Biohumuszgiliszta előnyös, feltételekkel, OTP hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48. telefon: (74) 40-300/26 munkaidőben.

Bérelnék sürgősen jó állapotú 4 szás interlockot, ipari vonógépet reális áron. Ajánlatokat: Pálkásné 2490 Pusztaszabolcs, Jókai u. 12-re kérem. Személyesen esténként.

Balatontól 500 m-re, kétszintes, teraszos, garázsos sorház a 71-es főút mellett, áron alul, esetleg fizetési könnyítéssel sürgősen eladó. Irányár: 1 700 000,— Ft. Érdeklődni: 06/26) 28-123-as telefonon este.

Vállalok különböző ruházati termékek összeállítását ipari gépek 2-3 hónapig szükségesek. Cím: Pálkásné Pusztaszabolcs, Jókai u. 12.

Tolna központjában 4 szobás hátrész eladó. Érdeklődni: szombaton, vasárnap 9-15 óra között Garay János u. 14. szám alatt.

ELADÓ DJ-s Dacia TLX, és PA-s Trabant. Tolna, Móra F. u. 2.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatt kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen.

Budapest X. ker. Kápolna utcában aján-

lunk egy kétszobás és egy másfél szobás, telefonos, öszkomfortos tanácsai lakást.

Kérünk: belterületen három- és félszobás, világos, csendes, telefonos tanácsit. Tel.: 134-8958

39 éves, viszonylag gyenge fizikumú férfi, keres magánórákhoz, magánúton, hatékony önvédelemoktató mestert. Kor nem, csak szaktudás számít. Telefonszám jöhet. Way of the Dragon – jelígre szerkesztőségünkbe.

Eladó 1 éves 126-os Polski Fiat. Érdeklődni: a (74) 16-277-es telefonon, vagy Szekszárdon, a Halász-féle autógynök-ségnél.

LOTTÓZÓK! Hozamában verhetetlen lottóvariáció! 45 szám 295 szelvényen! 6 csoportból 3 favorizált szám kihúzásakor már garantált 5-ös találat, 4-nél 6-os eséllyel! Ára: 430 Forint.

Ötöslottóhoz hasonló szerkesztéssel, 45 számos 297 szelvényes lottóvariáció! 5 csoportból kihúzott 5 szám (2 favorizált) garantáltan 4-es találatot biztosít! Ára: 450 Forint.

Totózók! 0.13.0-5.8.0 indexre, 395-8240 Forint befizetésre, vezetékes totókulcsok! Már 2 vezetésnél garantált 13-as találat! Ára: 420 Forint. Megrendelés csekken, vagy utánvétellel. Fehér Gábor Pécs 7634 Kóvirág 37.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

Négy brit űrhajósjelölt

Osszesen tizenhárom ezren jelentkeztek júliusban az „űrhajós kerestetik – tapasztalat nem szükséges” jelíggel az újságokban megjelent és a rádióban, televízióban ismertetett felhívásra. Végül négy pályázót minősítettek alkalmasnak.

Ök négyen a londoni Savoy szállodában találkoztak a sajtó képviselőivel, s egyúttal elhangzott a bejelentés is: a brit űrhajósjelöltek a jövő héten utaznak Csillagvárosba, ahol újabb „válogatóversenyeken” dől el véglegesen, melyikük vesz részt a MIR űrállomás 1991-ben, Jurij Gagarin első űrrepülésének évfordulóján esedékes Juno-missziójában.

A legfiatalabb jelölt a 26 éves **Helen Sharman**, a „Mars” csokoládégyár élelmiszer-technikusa. A 33 éves **Dr. Gordon Brooks** gyermekkori álma teljesült azzal, hogy bejutott a döntőbe. Először ugyanis 1966-ban, tíz éves korában kereste meg a brit Légügyi Minisztériumot ez ügyben. Ma a brit haditengerészet orvosátja. Ebben a minőségben vett részt a falklandi háborúban és élte túl hajója, az „Atlantic Conveyor” elsüllyesztését.

Ugyancsak 33 esztendő a hadsereg légi alakulatánál szolgáló **Timothy Mace** őrnagy, aki a NATO haderőinél és Közép-Amerikában teljesített szolgálatot. A 27 éves **Clive Smith** a csoport egyetlen olyan tagja, akinek kapcsolata van az űrhajózással – ezt a tantárgyat oktatja a kingstoni politechnikai főiskolán. A brit-szovjet Juno-misszió 16 millió fontsterling költséggel járó kereskedelmi vállalkozás. Az ITN kereskedelmi tévéhálózat és a skót televízió máris letett 3 millió fontot a misszió tévéközvetítésének exkluzív jogáért.

Köves Tibor (London)

Vita a terjesztési díjak körül

A jövő évi terjesztési tarifákról vitatkoztak kedden a Magyar Posta központjában a posta képviselői, valamint a lap- és könyvkiadók szakemberei. A tanácskozáson – amelyen mintegy 40 kiadó képviseltette magát – Kertész Pál, a Magyar Posta elnökhelyettese ismertette az intézmény elképzeléseit az új tarifákról.

Jelenleg a napilapokat darabonként 1,70 forintért terjeszti a Posta, ez az összeg azonban nem elegendő a költségek fedezésére. A számítások szerint 33 fillér az egy napilapra jutó veszteség. A Posta szerint ez az állapot nem tartható, így azt javasolja, hogy 1990. január 1-jétől a helyben terjesztett napilapok darabjéért 2,30 forintot, a vidéken árusított napilapok után pedig 2,60 forintot kapjon. Ezzel lehetővé válna, hogy az önköltség megtérüljön és egy szerénynek mondható, átlagosan 10 százalékos nyereségre is szert tegyenek.

A színes lapok terjesztését eddig és a továbbiakban is az ár meghatározott százalékáért terjesztette a posta, a mostani javaslat 3-4 százalékos tarifanövelést tartalmaz. Igaz ugyan, hogy a színes lapok terjesztése nem tekinthető veszteségesnek, ám a Posta úgy véli, hogy ez a minimális tarifaemelés szükséges a begyűrűző infláció hatásainak ellensúlyozására.

A vitában főképpen a napilapok terjesztésére vonatkozó elképzeléseket érte támadás. A lapkiadók véleménye szerint a Postának a tavalyi tarifáért kellene továbbra is árusítania, illet-

ve terjeszteni a lapokat. A Posta ezt az álláspontot elfogadhatatlannak tartotta, már csak azért is, mert a postai dolgozók bére legalább 20 százalékkal elmarad az átlagostól. Ha továbbra is a régi tarifáért végeznék a lapterjesztést, nem lenne mód a szükséges 30 százalékos béremelés kigazdálkodására. Erre a béremelésre pedig feltétlenül szükség van, ugyanis a lapterjesztők már jelezték elégedetlenségüket, és szándékukban áll sztrájkolni, ha nem elégítik ki bérkövetelésüket. A vitában az is szóba került, hogy az eddiginél differenciáltabban kellene megállapítani a tarifákat, figyelembe kellene venni a terjesztési távolságokat, a helyi sajátosságokat, sőt még a küldemények súlyát, valamint a visszamaradó lapok, azaz a remittenda mennyiségét is. A kiadók számokkal próbálták bizonyítani, hogy megoldhatatlan a posta javaslata, hiszen például egy 3,80 forintba kerülő Esti Hírlap árából 2,30 forint lenne a postáé.

A Posta elnökhelyettese végül kompromisszumos javaslatként elfogadta, hogy ne most döntsenek a tarifakérdésben, hanem arra november 15-ig írásban tegyenek javaslatot a kiadóvállalatok. Azt is elmondta: a Posta hajlandó arra, hogy akár egyedi megállapodásokat kössön az adott sajátosságoknak megfelelően. Végül leszögezte, amennyiben nem sikerül néhány kiadóvállalattal az év végéig az új tarifában megállapodni, úgy a Posta a továbbiakban nem foglalkozik ezen kiadók lapjainak terjesztésével. (MTI)

A rendőrség (át)változásai

Távol áll tőlem, hogy a BM rendőrségi munkáját bármilyen vonatkozásban minősítsem, ám egyik kollégám – a Komárom megyei Dolgozók Lapjában – önhatalmúlag szervezeti átépítést hajtott végre.

A fent nevezett megyei újságban, az egyik fő szakterületet, amely helyesen a Komárom Megyei Rendőrfőkapitányság Bűnüldözési Osztályaként szerepel a BM aktív és tevékeny szakapparátusai között, a kollégánál a közelmúltban megjelent cikkében úgy jelöli, hogy „...a megyei rendőrfőkapitányság bűnelkövetési osztályának...”

Lehet, hogy én tévedek, bár még a mai „átrendeződs” sem mindenütt biztosítja, hogy nyíltan meg- és elismerjük a bűnüldözők bűnelkövetését...

Élek a gyanúperrel, hogy nem a fent nevezett bűnüldözési osztály volt „bűnelkövető”, hanem tanult kollégánom követte el a szótévesztést, amely jelen esetben meglehetősen fura színezetben tünteti fel a jobb sorsa érdemes bűnüldözőket.

Amennyiben tévednék, úgy a törvény teljes szigorát érvényesítsék a bűnelkövetőkkel szemben, lelt legyen az akár a BM szervezet „bűnelkövetési osztálya” is, ha nem, akkor viszont az illető újságíró hölgy bűnhődjön, legalább harminc napi szigorú szóértelmezéssel.

– Berg Endre –

DÁTUM

Fizimihail

Flesch István, az MTI bonni tudósítója számolt be az 51 éves Wilfried Salmen büsingeni községszolgárolról, aki — miután meglehetősen munkával anyajegyet pingált koponyája hajmentesebb részére — a megszólalásig hasonlít Mihail Gorbacsovra. A megszólalás után kiderülhet róla, hogy két éve még Brassóban élt, acélolvasztár volt, mígnem potom másfél évtizednyi várakozás után megkapta áttelepülési engedélyét, s az NSZK-ba költözött. Ott persze meglepő hasonlatosságával is ki tudja egészíteni keresetét, ugyanis díszkók, revük kedvelt vendége.

Nem tartom egészen véletlennek, hogy csupán két éve engedték ki, mert gondolom, másnak is feltűnt a meglepő hasonlatosság, s minék ilyesmivel heccelni a tömeget?! Nem jó az, ha valahogy eszébe jut az embereknek: másutt éppen a világhírűség és nyitottság eljöveteleit hirdetik, Brassóban meg már annak is lehet örülni, ha nem lesz belőle aprópecsenye. Az is bosszantó, ha a munkatársaknak jut eszébe: lám, itt a mi Gorbacsovunk, aki éppen a kokillával bajlódik, s arca (bőre helyett) verejtékével keresi kenyérét.

Ha maradt volna, néhány év múlva talán, ki tudja milyen népszerűségnek örvendett volna a Gorbacsovra ütött fizimiska, azaz stílszerűen: fizimihail. Sejtésem szerint alighanem nagyobb, mintha Ceausescu hasonlítana. Bár ezt sem lehet előre tudni: a század utolsó évében mégiscsak jelentene némi megkönnyebbülést odaát, ha már csupán egy hasonmás idézné föl a Conducator mihamarabb feledni óhajtott alakját...

Töttös Gábor

Hazaérkezett Pozsgay Imre

Négy országot érintő kéthetes látogatását befejezve kedden délután hazaérkezett Budapestre Pozsgay Imre államminiszter. A londoni látogatásomat illetően kézenfekvő a válasz: ott tartózkodásom egybeesett a magyar kulturális fesztivál megnyitásával a Barbican Centerben, s a maradandóságot éppen a magyar kultúra ott bemutatkozó értékei adják.

Kanadában az ott élő magyarság képviselőivel való találkozás igazolta azt, hogy az ottani érdeklődés nem konjunkturális, nem csupán a magyar helyzet pillanatnyi különlegességének szól. Tapasztalhattam azt is, hogy az ott élő befolyásos magyarok közvetlen hatást gyakorolnak a kormányzati tevékenységre.

Fél éven belül másodszer, ezúttal Washingtonban volt alkalmam találkozni George Bush amerikai elnökkel, s kellemes meglepetést jelentett, hogy a törvényhozás, a képviselőház, a szenátus tagjai is különleges érdeklődést tanúsítottak hazai dolgaink iránt. Az elnök jóindulatát, támogatási készségét jelezte a magyarországi beruhá-

zásokkal kapcsolatos amerikai állami garanciák ügyében is. Amikor ezt szóba hoztam, sajátos tartalmat adott megbeszélésünknek, hogy a jövő hónapban sorra kerülő Gorbacsov-Bush csúcstalálkozó előtt első kézből — az elnöktől — kaphattam tájékoztatást az előkészületekről, az amerikai szándékokról. A meglehetősen zsúfolt amerikai programba még egy tájékoztató jellegű üzleti megbeszélés is belefért: a General Motors elnökével Detroitban reménykeltő tárgyalásokat folytattam egy magyarországi járműmotor-gyár létesítéséről.

A Magyar-Finn Baráti Társaság elnöki tiszteből és régi személyes baráti kapcsolatokból fakadó meghívásnak tettem eleget Finnországban. Különösen fontosnak tartom, hogy Koivisto elnökkel és a finn külügyminiszterrel tartott megbeszéléseimen a segítőkészséget olyan konkrét kérdésekben is érezhettem, mint Magyarország csatlakozási szándéka az EFTA-hoz, az Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz.

– Harminchat órás figyelmeztető sztrájkba kezdett négy szakszervezeti szövetség felhívására a francia vasutasok jelentős része hétfőn este. A sztrájk súlyos fennakadásokat okozott a személyszállításban.

Mint arról hírt adunk, november 4-én éjjel Jászfényszaru külterületén halálra gázolták a gyalogosan haladó Rajkó Zoltán 26 éves jászfényszarui lakost. A gázoló gépkocsi megállás nélkül továbbhajtott. Széles körű nyomozás után november 6-án a rendőrség elfogta a bűntettét alaposan gyanúsítható Balogh Gyula 20 éves hatvani lakost.

A magyar és a szovjet tudományos akadémia szakértői, valamint a Megamov Petőfi Bizottság együttesen végeznek vizsgálatot Petőfi Sándor feltételezett földi maradványaival kapcsolatban a szovjet-unióbeli Ulan-Ude-ban, november 20–24-e között. Erről állapodott meg Tigyi József, az MTA alelnöke és Morvai Ferenc. Tigyi József elismerte a Megamov Petőfi Bizottság eddigi munkájának fontosságát és elmondta, hogy azt MTA támaszkodni kíván erre. Morvai Ferenc viszont elismerte az MTA-szakértők illetékességét, s nyilvánította együttműködési szándékát.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlavik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapolvadási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864–9170.

Tegnap megalakult az alternatív katonai szolgálat Csongrád megyei javaslattevő bizottsága Szegeden, a megyei tanács székházában.

Eskütétel és próbaválasztás

Letette az esküt kedden az Országgyűlés által megválasztott Országos Választási Bizottság Fodor István, az Országgyűlés megbízott elnöke előtt. A bizottság tagjai: Kara Pál, a bizottság titkára, Ádám Antal, Balsai István, Máthé Gábor, Torgyán József.

Időközi választás lesz 1989. december 9-én, szombaton Budapest V. kerületében, a 14. számú országgyűlési képviselői választókerületben. A képviselőjelöltek ajánlásában minden választópolgár részt vehet. Ehhez a választópolgárok – a névjegyzék-

be való felvételről szóló értesítés részeként – egy-egy ajánló szelvényt kapnak. A szelvényre az ajánlott személy, az ajánló párt vagy társadalom szerv (független jelöltnek csak a személy) nevét kell beírni. A szelvényeket a kerületben működő pártok, illetőleg független jelöltek gyűjthetik össze 1989. november 10. és december 1. között. Képviselőjelölt az a személy lesz, aki legalább 750 ajánló szelvényt összegyűjtött. A jelöltek legkésőbb 1989. december 1-jéig kell bejelenteni az egyéni választókerületi választási bizottságnál. (MTI)

Suzuki – Ikarusz

Személygépkocsi-összeszerelő üzem létesítéséről Magyarországon tárgyal keddtől a japán Suzuki autógyár elnöke. Több tucat az együttműködésben szóba jöhető iparvállalatot felkeres, és találkozik magas rangú kormányzati vezetőikkel is. Ezt követően dönt arról, hogy a több lehetséges külföldi partner közül a Suzuki a magyar felet választja-e a kooperációhoz. Ily módon véglegesen lezárulnak a négy éve folyó tárgyalások.

Az Ikarusnál elmondották: a magyarországi gyártás a Suzuki Swift 1, illetve 1,3-as változatára vonatkozik; évi 50 ezret szerelnének össze belőlük, amelyből 30 ezer a magyar piacra kerülne, 20 ezret pedig Nyugat-Európában értékesítenének. A tervek szerint a sorozatgyártás 1992-ben megkezdődik.

A Béres Rt. nyilatkozata: Több napilapban is érdeklődéssel olvastuk azt a nyilatkozatot, melyben a Magyar Orvosi Kamara kifejezi szándékát, hogy a dr. Béres József gyógyhatású készítménye körül kialakult hiedelmek, remények, pro és kontra előítéletek aggasztó zűrzavart tisztázní óhajta. Tisztelettel és örömmel fogadjuk az orvosok segítő szándékát a kialakult helyzet érdemi megoldására. A Béres Rt. már korábban hivatalosan kezdeményezte az Országos Gyógyszerészeti Intézetnél a Béres Csepp Plusz klinikai kipróbálását a mielőbbi gyógyszerre válás érdekében.

Szökött rab ne legyen tv-sztár

Szökött elíteltet adtak vissza kedden Sopronnál az osztrák hatóságok a magyar belügyi szerveknek. A nem éppen jószántából „hazatért” Farkas Géza 35 éves budapesti lakos az egyik főszereplője volt a Baththyány-síremlék 1987-ben történt kifosztásának. A bíróság annak idején 4 évi börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte Farkas Gézát. E büntetésének azonban csak mintegy a felét töltötte le, amikor feltételelesen szabadlábra helyezték, ő azonban illegálisan Ausztriába távozott. Farkas egy Bécs környéki menekülttáborban kötött ki s az egyik szereplője volt a Magyar Televízió ott készített riportjának. Az ügyben nyomozók itthon felismerték.

Holnapi számunkban olvashatják,

egy

lengyel akadémikus véleményét

a romániai magyarokról